

La Femosa

maig-juny de 2016
Número 282 P.V.P. 3€

Revista d'opinió i informació local. ARTESA DE LLEIDA

PRESENTACIÓ DE *L'AMETLLA QUEIXALERA I ALTRES CONTES*

FESTA DE FI DE CURS I DEL CENTENARI DE L'ESCOLA

Edita

Agrupació Cultural la Femosa
Carrer dels Gallart, 7
25150 Artesa de Lleida (Segrià)
Telèfon: 973 167809
E-mail: lafemosa@artessalleida.cat

Direcció i coordinació

Josep Gallart Fernández
Lluís Gil Fontanet

Col·laboradors

Alternativa Ecologista d'Artesa
Cèlia Argilés Andrés
Georgina Badia Anglés
Josep Borrell i Figuera
Albert Batiste Bonet
Miquel Carrera Castellví
Adolf Costafreda Castillo
Isidre Drudis Bellmunt
Josep Maria Esteve Muñoz
Felip Gallart Fernández
Josep Gallart Fernández
Junta del Griu
Roger Gil Barberà
Lluís Gil Fontanet
Juan Antonio Lucena Centella
Miquel A. Navarro Solé
Ramon Santacana
Ramon Serra Batlle

Fotografies

Arxiu fotogràfic de La Femosa
Josep Mª Esteve Muñoz
Isidre Drudis Bellmunt
M. A. Florensa Bertran
Josep Gallart Fernández

Correccions

Eulàlia Solà Miró

Impressió

Impremta Payà, Lleida

La Femosa 2ª època
Número 279,
maig-juny de 2016
DL L 264-1981
ISSN: 2339-7365
PVP. 3 euros

Els articles que apareixen a les pàgines de *La Femosa* reflecteixen únicament l'opinió de llurs signants.

SUMARI

El reportatge	3.....
Pòrtic.....	4.....
Actualitat artesenca	5.....
Comiat del curs acadèmic	14..
Activitat del Griu i la Hydra.....	17.
<i>Domus domini</i> . La platja	18..
Remenant papers	19..
<i>Y se marchó, y a su barco le llamó libertad</i>	20
Es busca foguera per Sant Joan.....	21
La bèstia màgica i el nen que vivia en un núbol	22
Ho hem llegit a.....	23..
Entre la realitat i la ficció, la humanitat	24
L'Adolf Costafreda.....	26..
L'automatització, l'element humà.....	33
Tot passejant lo gos	34..
Cròniques del CF Artesa de Lleida.....	35
Mots encreuats	36..
Entreteniments.....	37..
Ho hem llegit a... ..	38..
Telèfons i horaris d'interès	39
Solucions als passatemp.....	39
Enigma.....	39....
Imatges d'actualitat	40..

Amb el suport de:

Diputació de Lleida d'Artesa de Lleida

Ajuntament

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

INSTITUT RAMON MUNTANER
Fundació privada dels Centres d'Estudi de Pàtria Catalana

EL REPORTATGE

Quan a Artesa es feien catifes per *Corpus Christi* (Anys seixanta del segle XX)

Fotos: Arxiu de l'A. C. La Femosa

Carrer dels Gallart

Carrer Nou

Carrer Nou, diferents anys

PÒRTIC

El dia 22 d'abril, vigília de Sant Jordi, al Teatre del Poble es va presentar el llibre *L'ametlla queixalera i altres contes* del nostre col·laborador Adolf Costafreda amb un acte molt emotiu. La presentació va anar a càrrec de Josep Borrell, director dels Serveis Territorials del Departament de Cultura de Lleida, escriptor i estudiós de la literatura, que va fer una brillant valoració literària de l'obra i de l'escriptor artesenc Felip Gallart, que va glossar l'autor com la figura clau i cabdal en el desenvolupament cultural i polític d'Artesa de Lleida, l'Adolf en va ser el primer alcalde de la represa democràtica. El cantautor artesenc Jordi Oró va cloure l'acte amb la interpretació

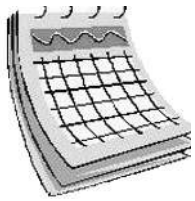
d'algunes de les seves cançons a les quals l'Adolf Costafreda va posar la lletra. L'Adolf Costafreda, fundador, impulsor i ànima de la nostra entitat i de la nostra revista durant els ja gairebé 50 anys d'existència, és la mostra més palesa de fidelitat a un projecte cultural de totes les que han esdevingut al nostre poble en tota la seva llarga història. Un poble, per altra banda, on la majoria de les activitats i propostes culturals han estat malauradament de curta o de molt curta durada. A aquests 50 anys de compromís amb la cultura n'hauríem d'afegir uns quants més, ja que l'Adolf va estar també al darrere dels grans precedents de la nostra entitat "L'Agrupació Jovenívola", fundada l'any 1963 i de les revistes "La Veu d'Artesa" i

de "La Meuca" que es van editar durant la segona meitat dels seixanta. És per això que estem totalment d'acord amb les paraules dels dos mestres de cerimònies en destacar l'Adolf com la figura clau en el desvetllament cultural que va protagonitzar Artesa a partir del anys seixanta i la seva gran explosió durant la dècada dels setanta i primers vuitanta i consolidació durant els noranta, que van fer del nostre poble un veritable referent a nivell comarcal, provincial i de tot el país, situant-lo en els moments de més activitat a l'avantguarda de Catalunya pel seu dinamisme, originalitat i fidelitat a una concepció de la

cultura catalanista, democràtica, progressista i d'alliberament nacional. I sobretot perquè el seu llibre de contes fa de molt bon llegir. L'obra és una gran experiència literària que no pot faltar en cap llar artesenca. Des d'aquí felicitem l'Adolf Costafreda per la publicació del seu llibre i esperonem totes les artesenesques i artesencs a gaudir de la seva lectura. No se'n penedirán.

ACTUALITAT

ARTESENCA

Josep Maria Esteve

Fotos: Arxiu la Femosa, J. Ma Esteve i M. À. Florensa

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE DE L'ADOLF COSTAFREDA

El divendres 22 d'abril, a les 8 del vespre, va tenir lloc la presentació d'un nou llibre de l'Adolf Costafreda, a afegir en la llarga llista de llibres que ja ha escrit. En aquesta ocasió es tracta d'un recull de contes anomenat *L'ametlla queixalera i altres contes*. La presentació va tenir lloc al Teatre Municipal i va córrer a càrrec de Josep Borrell i Figuera, director dels Serveis Territorials de Cultura a Lleida i de Felip Gallart, escriptor i col.laborador de La Femosa i va comptar amb la participació del cantautor del nostre poble Jordi Oró i Puig.

Presentació de Josep Borrell

Paraules de Felip Gallart

Actuació de Jordi Oró

Aspecte del públic assistent

Pastís de celebració

DIADA DE SANT JORDI

Un any més, el 23 d'abril per commemorar la celebració de la diada de Sant Jordi, i com mana la tradició, tots i totes els enamorats de les seves respectives parelles, van poder comprar una rosa o un llibre, segons el cas, a la parada que va organitzar l'AMPA de l'escola "Els Til·lers" conjuntament amb l'AMPA de la Llar d'infants "Rialles" i l'Agrupació Cultural La Femosa. La parada es va muntar de les 7 del matí fins a les 2 del migdia i s'hi va poder comprar, a part de llibres i roses, la samarreta commemorativa del Centenari de l'Escola "Els Til·lers".

A més de la parada de llibres i roses, el nostre poble va prendre la iniciativa de realitzar un repic de campanes a les 12 del migdia i la lectura del poema "Fidelitat" de Josep Carner. Aquesta fou una iniciativa conjunta amb altres pobles del nostre entorn com ara Alcarràs, Bellvís i Els Arcs, Juncosa, Llardecans, Lleida, Miralcamp, Sanaüja, Torrebesses, Tarrés, Torregrossa i Vilar.

Parada de Sant Jordi

CANTATA DE LA CORAL DE MINYONS

El passat dissabte 30 d'abril, al poble de Torrefarrera, la coral de Minyons de l'Escola Municipal de Música d'Artesa de Lleida, conjuntament amb les escoles de música d'Alpicat, Alcoetge, Puigverd de Lleida, Torrefarrera, de l'Orfeó Lleidatà i la de l'escola Sagrada Família de Lleida, va participar en la cantata "El ratolí electrònic". Amb lletra d'en Jesús Nieto i música d'en Ricard Gimeno, la cantata ens explica la relació entre un ratolí d'ordinador i un nen, el seu "usuari", però també ens parla de les ànsies de llibertat i del dret de totes les persones a viure una vida digna.

ACTIVITATS DE L'ASSOCIACIÓ DE DONES

Durant aquests darrers mesos, l'activitat de l'Associació de Dones La Pubilla, no s'ha aturat, i ha realitzant diferents actes i sortides.

Xerrada sobre violència de gènere

El dijous 28 d'abril, va organitzar una xerrada sobre "Violència de gènere" que va comptar amb la participació dels Mossos d'Esquadra. La xerrada va tenir lloc a 2/4 de 9 del vespre a la sala d'actes de l'Ajuntament del nostre poble.

Sortida "Temps de flors" 2016

El diumenge 8 de maig, l'Associació va realitzar una sortida a la ciutat de Girona per tal de visitar la 61ª edició del GIRONA "TEMPS DE FLORS" 2016.

Durant la visita es va poder realitzar una ruta pels monuments, carrers, patis i esglésies de la capital gironina tot gaudint de la ciutat engalanada de flors naturals.

Sortida a Girona

Taller de primers auxilis

Sota el nom de "La vida està a les teves mans", l'Associació de Dones va organitzar un taller de primers auxilis teòric-pràctic de 3 hores de durada, impartit per professionals de la Creu Roja, amb l'objectiu de conèixer i aprendre a actuar en diferents circumstàncies i situacions segons sigui l'estat de la persona a auxiliar.

Taller de primers auxilis

CONFERÈNCIA DEL CENTENARI DE LES ESCOLES

Un dels últims actes per commemorar el centenari de la col·locació de la primera pedra de les escoles d'Artesa de Lleida, fou una xerrada-conferència anomenada "La renovació pedagògica a Catalunya: de la Mancomunitat a Batec" a càrrec d'en Jaume Barrull Pelegrí, historiador i professor d'història contemporània a la Universitat de Lleida. La xerrada es va dur a terme el dia 19 de maig, a les 7 de la tarda a la mateixa escola.

El professor Jaume Barrull

PRIMERES COMUNIONS

El passat diumenge 22 de maig, a les 12 del matí, es va celebrar a l'església parroquial la primera comunió dels nens i nenes d'Artesa de Lleida, assolint aquest segon sagrament i continuant així, en la seva iniciació en la vida cristina. Aquest any, els nens van celebrar aquesta primera comunió només foren l'Adrià, el Manel, el Ferran i el Fernando.

El nens de primera comunió amb els pares i mares (Foto: Azucena Reyes)

Processó del *Corpus Christi* (Foto: Azucena Reyes)

CORPUS CRISTI

El dia 29 de maig, es va celebrar la festivitat de Corpus per venerar l'eucaristia. Els actes van consistir en una missa a les 12 del migdia, i tot seguit, d'una processó. Aquesta va començar a la mateixa església i es va dirigir cap a la casa parroquial on hi havia instal·lat el primer altar. A continuació, la processó es va dirigir cap a ca La Guinelda on hi havia el segon i últim altar. Hi van participar tots els nens i nenes que varen fer la primera comunió aquest any.

FESTA DE SANT ISIDRE

Com cada any, arribat el 15 de maig, es va celebrar la Festa de la GENT GRAN que s'escau per Sant Isidre, aprofitant l'ocasió per retre un merescut homenatge als jubilats i jubilades del nostre poble. Els actes van ser els següents:

A 2/4 d'11 del matí, es va celebrar la Santa Missa i la benedicció del terme.

A les 2 del migdia, va tenir lloc un dinar de germanor per a tots els jubilats i jubilades a la Sala de la Llar del poble.

Com en anys anteriors, l'Ajuntament va aprofitar la festa per retre homenatge a aquella gent gran que enguany compleixen 85 anys, lliurant-los un obsequi. Igualment es va fer un petit homenatge a totes aquelles persones que per motius de salut no van poder ser presents a la trobada. Després del dinar de germanor, hi va haver sessió de ball amb el grup MONTSE & JOE TRANSFER.

Dinar de germanor

CAMPIONAT DE BOTIFARRA

El dia 28 de maig, al Teatre Municipal, es va disputar el 4t campionat solidari de botifarra d'Artesa de Lleida, Memorial Àngel Pujol, en benefici del Centre d'Iniciatives Solidàries Àngel Olanar.

El campionat es va iniciar a 2/4 de 4 de la tarda i es va allargar fins al vespre. I va comptar amb la participació de 36 parelles.

Hi va haver premis, de diferent importància, pels millors classificats.

EXCURSIÓ DE LA LLAR DE JUBILATS

El diumenge 29 de maig, la Llar de Jubilats va organitzar una excursió a Sitges per tal de viure la celebració de la festivitat de Corpus en aquesta població, on es va poder gaudir de les tradicionals catifes de flors durant el matí. Després de dinar en el bufet lliure de Torredembarra, per la tarda, els excursionistes van visitar la fàbrica de galetes Rifacli de Montblanc.

ASSEMBLEA DE LA PANIFICADORA

Un any més, el passat dia 5 de juny, a partir de les 11 del matí, es va dur a terme la 35a Assemblea general ordinària de socis i sòcies de la Cooperativa del Camp Comarcal les Garrigues "La Panificadora", on hi estan convidats tots els membres de la cooperativa dels diferents pobles que en formen part.

Mentre a dins de les instal·lacions es portava a terme l'assemblea, a l'exterior, un grup d'animació va entretenir els més petits, els quals van rebre un obsequi en acabar l'espectacle.

Un cop acabada l'assemblea, tots els assistents van poder gaudir de la degustació d'alguns dels productes i novetats que la cooperativa elabora.

ASSEMBLEA DE L'AMPA ELS TIL·LERS

El passat dijous 9 de juny, es va celebrar a 2/4 de 10 de la nit, l'Assemblea de l'AMPA *Els Til·lers*. En aquesta, a més de exposar la situació actual de l'AMPA tant a nivell de gestió econòmica com de les diferents activitats i tasques que du a terme l'associació, es va procedir a la renovació dels membres de la junta.

Els membres sortints són Gerard Calderó i David Puy. Els nous membres escollits són Carol Aixut i Francesc Quintana.

FESTA DEL JOVENT

El dissabte 18 de juny, l'Associació de Joves d'Artesa de Lleida, l'AJALL, va organitzar una festa del jovent, amb la intenció de començar a donar la benvinguda a l'estiu, a l'espai poliesportiu cobert. La festa va començar a partir de les 12 del migdia i va comptar amb la participació del *DJ Fontàs*, la discomòvil de *Narb Sound* i de *DJ Oskar*.

PRIMERES ACTIVITATS ESPORTIVES A L'ESPAI POLIESPORTIU

El dissabte 4 de juny, l'Associació de Joves d'Artesa va organitzar, després d'uns anys de no fer-ho, un torneig de futbol sala a l'espai poliesportiu cobert. Es dona la circumstància que aquesta ha estat la primera activitat esportiva que s'ha celebrat en aquest important espai des de la seva inauguració el passat més d'abril.

El torneig, previst per a 16 equips, però que finalment només el van disputar 14, el va guanyar l'equip anomenat Pubplató 3, quedant en segona posició l'equip Mathuersos.

El dissabte 11 de juny, hi va haver una exhibició i demostració de tennis per a tots aquells nens i nenes d'entre 6 i 16 anys que volguessin provar la pràctica d'aquest esport i aprendre les seves

tècniques. La demostració va anar a càrrec del Sícoris Club.

En acabar l'exhibició, hi va haver un refrigeri per a tots els participants.

Un dels equips participants

Arribada al Turó de la Seu Vella

CAMINADA PER LA PAU

Per tercera edició, el passat 12 de juny, el nostre poble es va unir a la Marxa per la Pau a Lleida organitzada per l'Associació MUASC Lleida. Com en les anteriors edicions, es tracta d'una caminada des de cinc pobles dels voltants de Lleida dirigida cap a la capital de la comarca del Segrià, que representen els cinc continents del nostre planeta, representant simbòlicament una rosa dels vents, amb punt de trobada a La Seu Vella de Lleida. Les 5 vies foren, la via Europa amb sortida des d'Alpicat; la via Àfrica amb sortida des de Vilanova de la Barca; la via Amèrica amb sortida des d'Artesa de Lleida; la via Àsia amb sortida des de Sunyer, i la via Oceania amb sortida des d'Alcarràs. La sortida es va iniciar a les 9 del matí.

OBERTURA DE LES PISCINES MUNICIPALS

El dissabte 18 de juny es van obrir al públic les piscines municipals del nostre poble. Aquest any, la inauguració de la temporada de bany, es va produir uns dies abans del que venia essent habitual.

Com a novetat d'aquest any, els horaris de l'obertura al públic aniran variant a mesura que passin els dies, així, del 18 de juny al 31 de juliol les piscines obriran de les 11 del matí a les 9 del vespre. De l'1 d'agost al 15 d'agost l'hora de tancament serà a 2/4 de 9 del vespre, i del 15 d'agost a l'11 de setembre el tancament serà a les 8 de la tarda.

SEGON SOPAR ASTRONÒMIC DEL SOLSTICI D'ESTIU

Moviment d'Innovació Educativa de Lleida

Una quarantena d'aficionats a l'astronomia, mestres i professors/es del Moviment d'Innovació Educativa de Lleida, ens hem trobat a Artesa de Lleida per a celebrar el solstici d'estiu. La trobada ha tingut lloc el passat 21 de juny a les 9 del vespre al Camí del Pla de les Moles, en un petit altiplà envoltat de pins des d'on hem pogut gaudir d'unes vistes impressionants i d'un cel serè il·luminat per una Lluna Plena que ens ha acompanyat durant el sopar, tanmateix, la brillantor del nostre satèl·lit ha estat un problema per a l'observació del cel nocturn degut a la contaminació lumínica. La plantada de telescopis ha estat acompanyada d'un sopar cooperatiu. S'han proposat experiències pedagògiques molt interessants per poder dur a l'aula. Aquesta activitat ha estat possible gràcies al mestratge de l'Anicet Cosialls, professor de l'Institut Guindàvols de Lleida i d'en Víctor

Caravantes, veí del poble, que ens ha ofert el seu telescopi. Per a molts dels assistents ha estat una jornada plena de descobriments (per als profans en la matèria) i d'observació d'un seguit de fenòmens simultanis: Lluna plena, Saturn, Mart, Júpiter, el triangle de l'estiu, Vega, Antares... Ha estat una gran vetllada que esperem poder repetir l'any vinent.

REVELLLA DE SANT JOAN

El dijous 23 de juny es va celebrar la revetlla de Sant Joan. Aquesta es va iniciar amb una rua amb la participació del Griu i els seus Diablons amb l'acompanyament musical de l'agrupació de percussió de l'Escola Municipal de Música d'Artesa de Lleida. La rua va anar des de la Plaça Major fins a l'espai poliesportiu cobert on es va encendre la foguera.

Tot seguit hi va haver sessió llarga de ball amb l'orquestra *Milenium*.

El servei de bar va anar a càrrec de l'Associació de Joves d'Artesa de Lleida (AJALL).

ELECCIONS GENERALS

El diumenge 26 de juny es van tornar a celebrar eleccions al Congrés de Diputats i al Senat de l'Estat espanyol.

D'un cens de 1096 persones, un total de 729 van anar a votar. Això correspon a un 66,51 % de participació.

Els resultats al congrés en el nostre poble foren els següents:

Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE): 58 vots (7,96 %)

Esquerra Republicana de Catalunya/ Catalunya Si (ERC-CATSI): 242 vots (33,20 %)

Partit Popular (PP): 47 vots (6,45 %)

Partido animalista contra el maltrato animal (PACMA): 6 vots (0,82 %)

Convergència Democràtica de Catalunya (CDC): 190 vots (26,06 %)

Recortes Zero - Grupo Verde: 1 vot (0,14 %)

Ciudadans - Partido de la ciudadanía (C's): 36 vots (4,94 %)

Partit Comunista del Poble de Catalunya (PCPC): 1 vot (0,14 %)

En Comú Podem - Guanyem el canvi (ECP): 138 vots (18,93 %)

Nuls: 6 vots (0,82 %)

En blanc: 4 vots (0,55 %)

Pel que fa al Senat, els electors que van exercir el seu dret a vot foren 689 persones, que representa el 62,86 % del cens.

De tots els vots emesos, 21 (1,92 %) foren nuls, i 17 (1,55 %) en blanc.

Els resultats en la cambra alta, on els vots són a persones concretes, foren:

Convergència Democràtica de Catalunya
M. Teresa Rivera (DL) - 209 vots

Ramon Alturo (DL) - 193 vots

M. Dolors Tella (DL) -183 vots

Esquerra Republicana de Catalunya
Miquel A. Estradé (ERC-CATSI) - 246 vots

Anna Azamar (ERC-CATSI) - 235 vots

Xavier Castellana (ERC-CATSI) - 213 vots

Partit Socilistes de Catalunya

Francesc Boya (PSC-PSOE) 50 vots

Judit Alcalà (PSC-PSOE) 55 vots

Silveri Caro (PSC-PSOE) - 47 vots

En Comú Podem

Karim Adrian Bouhout (En comú) - 87 vots

Mercè Griñó (En comú) - 84 vots

Laura T. Péres (En comú) -78 vots

Partido Popular

Simeó Abad (PP) - 45 vots

Joaquim Alecandre (PP) - 44 vots

Ana Cava (PP) - 42 vots

Partido Animalista

Mercedes Galindo (PACMA) - 12 vots

Isidro Prim (PACMA) - 10 vots

Francina Plujà (PACMA) - 9 vots

Mesa A

Mesa B

CINEMA MAIG-JUNY

Dia	Pel·lícula
1 de maig	Palmeras en la nieve
8 de maig	Atrapa la bandera
22 de maig	El puente de los espías
29 de maig	En el corazón de la tormenta
5 de juny	La chica danesa
12 de juny	Ma-Ma
19 de juny	Stars Wars. Episodio VII. El despertar de la fuerza
26 de juny	La quinta ola

En aquests darrers dos mesos, demostrant que entre el jovent del nostre poble hi ha grans esportistes, hem tingut tres esdeveniments que així ho han fet palès.

Seguint amb els reptes esportius i solidaris que en el jove Marcel Mor va realitzant freqüentment, el passat dissabte 30 d'abril, i en aquesta ocasió acompanyat per en Sergi Puertas, va dur a terme un ULTRA DUATLÓ, repte consistent a córrer 21 km, per tot seguit agafar la bicicleta i recórrer 180 km, per finalitzar corrent els 42 km corresponents a una marató.

El repte es va iniciar amb les primeres llums del dia i va finalitzar ben entrada la nit.

Com sempre, el repte era per una bona causa, en aquesta ocasió fou en benefici de l'AECC, Associació Contra el Càncer d'Artesa de Lleida.

Sergi Puertas i Marcel Mor amb altres acompanyats a l'Ultra Duatló

Un altre esportista que ha destacat aquests darrers dos mesos ha estat l'Aaron Cepero, judoka artesenc de 15 anys, que va participar en el campionat d'Espanya de Judo, categoria cadet de +90 kg celebrat el passat 8 de maig al Palacio de los

Deportes de Madrid, i on va acabar el campionat en tercera posició, aconseguint la medalla de bronze.

El dissabte 25 de juny, Marcel Mor es va iniciar un

Aaron Cepero amb la medalla de bronze

nou repte. Aquest cop, donar la volta a la província de Lleida en bicicleta de carretera sense parar. Més de 500 km i 6700 m de desnivell positiu acumulat van suposar un repte extraordinari per en Marcel. Que va finalitzar el diumenge 26 de juny 29 hores després d'haver-lo iniciat. Com tots els reptes d'en Marcel, a part de la vessant esportiva, hi ha la part solidària, en aquest cas, per donar a conèixer la feina que està duent a terme l'Oriol Mitjà juntament amb ISGLOBAL - Barcelona Institute for Global Health, a l'illa de Papua Nova Guinea on molts nens i nenes estan afectats pel virus del PIAN, malaltia oblidada provocada per una bactèria que provoca la deformació dels ossos, arqueja moltíssim les cames i pot arribar a borrar literalment la cara de les persones afectades.

Marcel Mor

El Marcel Mor i acompanyants a la volta a la província.

COMIAT DEL CURS ACADÈMIC

Josep Maria Esteve

Arribat el mes de juny, l'activitat educativa posa punt i final a l'any acadèmic amb la celebració de les diferents festes i festivals de final de curs. Els primers a celebrar que el final de curs ja s'apropava foren l'equip docent i l'AMPA de l'escola "Els Til·lers". I és que, aquest any, es va organitzar una gran festa conjunta per començar a acomiadar el curs acadèmic i posar punt i final als actes de

Aspecte del públic assistent a la festa de fi de curs

celebració del centenari de la col·locació de la primera pedra de l'escola, iniciats el 4 de febrer passat.

La festa va començar a les 6 de la tarda amb la cantada de la Cançó del Centenari, adaptació del poema de Joana Raspall feta pels mestres de l'escola i amb música de la cançó de Bob Marley, "Redemption song".

Posteriorment, es van realitzar la presentació del llibre *100 anys d'escola*, llibre fet per tots els alumnes de l'escola i que compta amb les il·lustracions d'Esther Molinàs i la col·laboració de

Alumnes de 6è curs amb la "caixa màgica"

Alumnes de menjador amb la "caixa màgica"

l'Ajuntament d'Artesa de Lleida.

A continuació es va procedir a "omplir" una caixa màgica amb tota mena de records per part de tota la comunitat educativa, la qual es va enterrar al pati de l'escola amb la intenció de no ser oberta fins d'aquí a 50 anys, al 4 de juny del 2066. Després de l'enterrament de la caixa del temps, hi va haver un ball de lluïment per part del Griu i l'Hydra

Enterrament de la "caixa màgica"

Actuació del grup de flabiolaires de l'escola acompanyats pel grup de flabiolaires de l'escola. En acabat, tot aquell qui va voler, va poder ajudar a "vestir" els plataners de l'escola amb les bufandes i les boles de llana que durant el curs, els nens i

nenes de l'escola en diferents tallers realitzats per l'AMPA, i sobretot les padrines del nostre poble, han elaborat per a aquesta finalitat. Es tractava de decorar els arbres amb 100 boles de llana, un per

"Vestint" els plateners del pati de l'escola

Sopar de germanor

cada any de vida de l'escola.

La primera part de la festa va acabar amb un sopar de germanor a la sala del poliesportiu de l'escola, ja que l'amenaça de pluja va modificar els plans de l'organització.

Després del sopar hi va haver un petit bestiari de foc a càrrec dels Diablons i els Amics de l'Associació del Griu al ritme que tocava el grup de percussió "Kumbeva".

Els Diablons del Griu

La fi de festa va ser musical amb l'actuació de diferents combos de l'Escola Municipal de Música d'Artesa de Lleida i la cantada de la cançó "100

anys", cançó composta especialment per l'ocasió, pels alumnes de l'escola de música.

Actuació d'un dels grups de "combo"

Els següents a celebrar el festival de final de curs foren els nens i nenes de la Llar d'Infants Rialles. Fou el dissabte 11 de juny a partir de les 6 de la tarda. Els assistents al festival, van poder gaudir de l'actuació dels alumnes de P-1, P-2 i P-3 de la guarderia, que van oferir un espectacle de temàtica hawaiana que va fer les delícies de tots els assistents.

Actuació dels nens i nenes de la Llar d'Infants

En finalitzar, l'AMPA de la Llar d'Infants va oferir un berenar a tots els assistents i els més petits van poder gaudir de boti-botis i els més atrevits es van deixar maquillar la cara.

L'Escola Municipal de Música va iniciar els actes

de final de curs els dies 6 i 8 de juny amb les diferents audicions d'instrument de tots els alumnes de l'escola. Però el plat principal fou el concert final de curs que va tenir lloc el dimecres 15 de juny a 2/4 de 8 del vespre.

Al concert hi van actuar el parvulari musical amb els nens i nenes de 3, 4 i 5 anys, la coral de vaillets i la de minyons, l'actuació de l'agrupació de guitarres, de l'agrupació de percussió i la de violins (creada especialment per l'ocasió) i dels diferents grups de combos de l'escola. Per finalitzar el concert, els alumnes de parvulari i de primària de l'escola Els Til·lers, van cantar la Cançó del Centenari.

Actuació de l'agrupació de guitarres

Actuació de la coral de vaillets

Actuació de l'agrupació de violins

Actuació de la coral de minyons

Actuació de la coral de minyons

Actuació de l'agrupació de percussió

Actuació d'un grup de "combos"

Com a últim acte de l'escola de música, molts dels alumnes van participar en el festival de final de curs de l'escola de música de Puigverd de Lleida. Hi van assistir sobretot els alumnes de parvulari musical i l'agrupació de violins.

Per últim, els i les alumnes del Telecentre, també van voler acomiadar el curs amb un sopar. Aquest va tenir lloc el passat 15 de juny al restaurant Les Cadolles.

Festa de fi de curs de l'escola de música de Puigverd

ACTIVITAT DEL GRIU I L'HYDRA

La Junta del Griu

El passat 4 de juny es va celebrar la festa del Centenari de l'escola "Els Til·lers" d'Artesa de Lleida. Va ser tot un orgull poder ser partícips d'una festa tan senyalada. L'actuació va consistir en un ball de tarda de les nostres dues bèsties al so dels Flabiolaires d'"Els Til·lers". A continuació vam deixar el bestiar al pati de l'escola, per anar a sopar i agafar forces per l'actuació de la nit. Després de sopar i un curt "ruixat" vam iniciar l'acte de nit: els nostres diablons van ser els reis de la festa fent un mini correfocs al pati de l'escola. Des

El Griu al pati de l'escola

de la Junta estem ben segurs que aquesta experiència serà recordada per sempre per molts d'ells i de nosaltres també! Per donar punt i final, l'Hydra i el Griu van realitzar una encesa cadascun. Durant tot l'acte el grup de percussió "Kumbeva" ens va acompanyar amb la seva música i energia. Així doncs tots els membres de la nostra petita família (Griu, Hydra i diablons) vam poder complir

Actuació dels Diablons a l'escola

un dels nostres somnis d'infància: CREMAR L'ESCOLA!

Per altra banda, el 18 de juny es va celebrar la festa de final de curs i les orles de 4r d'ESO a l'institut Caparella. Així doncs ens vam dirigir a

La Hydra a l'Institut de la Caparella

l'institut on molts dels nostres van passar l'etapa de l'ESO amb ganes d'oferir un bon espectacle. A la sortida vam participar amb l'Hydra, per continuar promocionant la nostra nova bèstia infantil. Així doncs, després de sopar, els assistents van poder gaudir d'un petit espectacle de foc real i algunes enceses de l'Hydra. El grup de percussió "Kumbeva" ens va tornar a acompanyar a l'actuació.

Dos dies que vam gaudir i cremar com a nens, recordant les nostres infanteses i traient el dimoni entremaliat que tots portem dins, quan som petits.

Actuació de l'Hydra a l'Institut de la Caparella

DOMUS DOMINI. LA PLATJA

Miquel Carrera Castellví

Escric això en tornar d'un passeig pel matí per la platja. M'havia avorrit els dies passats, així que he pensat que un diumenge de caminar per la vora del mar m'aniria bé. I m'he proposat caminar per un bocí de costa alacantina, més avall dels dominis de parla catalana, caminant entre Cabo Roig i Torrevieja. Algú que llegeixi això podrà pensar: *però aquest noi, que no parlava de coses fetes pels humans, construccions, estructures i detalls de la humana presència? I respondré: Mireu, durant els 4 km del bocí de costa que he caminat, només uns 700 m estan lliures de la construcció.* Així que ja ho veieu, avui parlar de platja també es parlar de coses relacionades amb els humans. I és un crit que s'estén per tot arreu, lamentant com hem canviat la fesomia de la nostra costa, que ja sembla una línia fixa de cases des de la costa del Baix Empordà fins al Montsià. Ah, però tots o molts de nosaltres n'hi volem un raconet, fent-nos còmplices així d'aquest fenomen.

I bé, he caminat per una mena de camí de ronda, que va resseguint la línia de la costa. M'ha agradat el passeig, perquè a més hi havia alguna onada grossa amb vent de llevant, i aquella sensació de força, d'energia continguda en tota aquella massa d'aigua em meravella. Quan podrem, de veritat, aprofitar tot aquest moviment? Hi he vist lo que deia abans, cases i hotels. Hi havia xalets en totes les seves dimensions, però ja podeu comprendre que els de vora mar són generalment els més luxosos; hi he vist doncs xalets de tota la vida, plantats allí des dels anys 60, a la vora de xalets moderns, blancs i amb generoses obertures, de revista vaja. I per un moment, en la meua debilitat, hi he badat; després he fet el cor fort, i he continuat el camí amb aquella mirada d'impassibilitat, aliè al luxe i al benestar, impertèrrit a les riqueses, ai!... Hi ha en aquella zona, com en moltes altres del nostre litoral, ja més endarrere, grans urbanitzacions, homogeneïtzadores, tot calcat, cap nota ni color fora de lloc, tot massa perfecte; però avui només he vist els xalets, i els seus jardins. Si hi ha un bon jardí, amb palmeres, amb gespa, amb arbustos ben retallats, ja llavors els perdono el luxe, i la meua mirada deixa per un moment de somniar, i es recrea en la bellesa de lo vegetal. Havia parlat algun cop aquí de les palmeres, que són comunes en el mediterrani àrid on visc. A la vora del mar també n'hi ha; exemplars de jardineria, en mil varietats, la majoria d'elles altes i ben cuidades, donen al lloc un toc exòtic i d'exquisitesa. I amb la passejada t'adones que no totes les plantes suporten bé l'encant de la primera línia de platja. No hi trobareu ni àlbers, ni plataners, ni quasi cap arbre de fulla caduca: massa sal a l'ambient. És l'espai de les esmentades palmeres, del nostre acomodatiu pi, dels tamarius i d'algun arbust que

s'entesta a aguantar la salinitat i l'ambient marí. Ambient que per altra banda destrossa tota part metàl·lica sense protecció, i et fixes que les baranes de fosa de passejos i miradors, noves, comencen a estar menjades per aquest agent invisible que rosega el ferro.

També i com que era zona de platges t'hi trobes els famosos "xiringuitos". No sóc gaire de platja, o no sóc gaire de gaudir-la, però he vist com això dels "xiringuitos" s'ha anat institucionalitzant. Ara ja són, molts d'ells, construccions sòlides, algunes amb encant, tendals, cadires còmodes, terra de fusta, música agradable, i preus assequibles en la majoria de casos. I també allí la contínua lluita contra lo marí, protegint com poden màquines registradores, equips de música, ordinadors, motors, etc. Aquest matí, i com era d'hora, hi he vist gent de mitjana edat i gran, esmorzant; m'ha vingut també veient-ho una mica d'enveja com en els xalets: una torradeta sucada amb tomata, un tallat, la brisa, l'ombra, un moment de felicitat. Així que avui una reflexió sobre les nostres construccions de platja. Recordo també ara una construcció especial, un trampolí col·locat dalt d'una roca en una platja de Tamariu; a banda de la impressió d'atrevir-me a pujar i llençar-me, em va fer gràcia l'equipament, com un atractiu més per una platja que la recordo encantadora, tot i que no hi he estat més que una petita estona d'un estiu llunyà. I per acabar ... veig sovint des del tren una platja especial no gaire lluny de casa: la Platja del Torn a l'Hospitalet de l'Infant. És bonica, una mica salvatge, llarga, nua. I parlant de nuesa ... aneu cap a la banda del sud d'aquesta platja, i no us caldrà patir per si el vostre banyador és de temporada o demodé: llibertat total!!!!

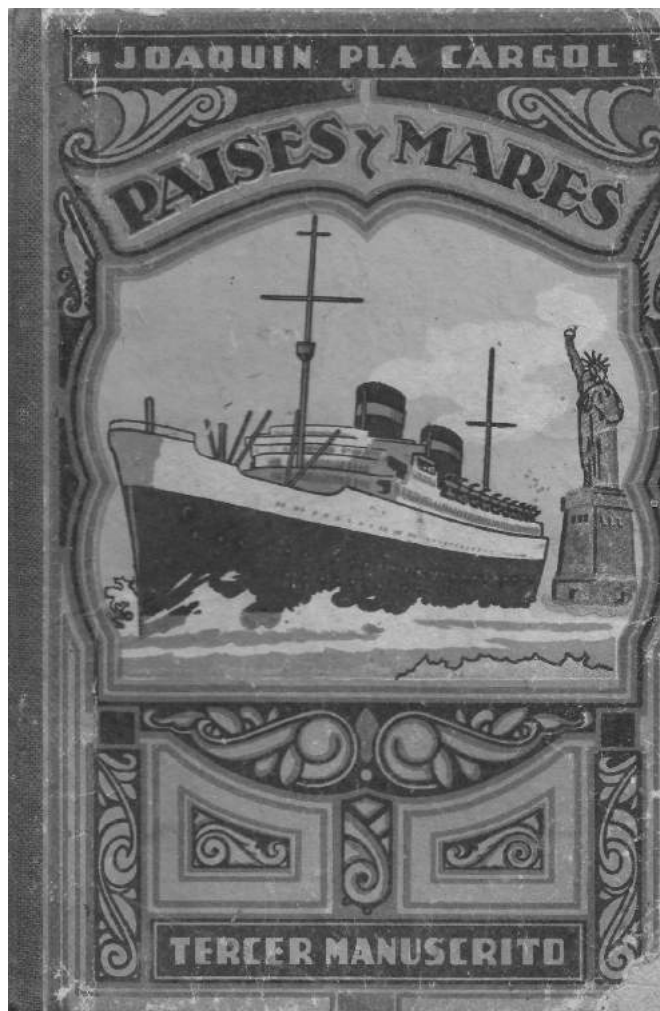
Platja de Tamariu

REMENANT PAPERS

(Els papers, molts cops, són la meua memòria)

Adolf Costa i Areda Castillo

Sóc, ho he estat sempre, una persona negada per llegir lletra escrita a mà, per això, encara que m'agradaria, no m'he atrevit mai a embrancar-me a regirar arxius vells (com fan la gent que en diem "historiadors"). Al col·legi, quan anava a l'aula dels grans (a partir dels deu anys) ens feien llegir un

llibre (Paises y Mares), el qual, encara que era d'impremta, en deïem "manuscrit" perquè imitava diferent tipus de lletres escrita a mà. L'odiava aquest llibre, sobre tot l'odiava quan n'havia de llegir un tros en veu alta; no me'n sortia mai. Bé, feta aquesta mena d'introducció, me'n vaig allí on volia anar. Encara que no sigui historiador, sí que m'agrada la història, però no remenar papers. Em penso que tinc bona memòria, però no sempre la meua memòria és exacta. No és com una fotografia la qual, per anys que passi, la imatge és sempre igual. La meua memòria, en canvi, té alguna ombra que no em deixa veure prou clar allò que recordo i, per això dubto si era no era... Aquest mena de lapsus que em passen de tat en tant, els supleixo

remenant papers, remenar papers per mirar si n'hi ha algun que em resolgui els meus dubtes sobre allò que recordo a mitges. Encara que no sigui historiador sempre m'ha agradat guardar papers. Sempre he pensat que, encara que jo no els hagi de menester, si hi ha papers, algú altre els aprofitarà per fer la història cultural del nostre poble dels darrers 50 anys. Quan no trobo un paper, el qual em sembla que hi hauria de ser, tinc una enrabiada i penso: llàstima, tan bé que m'hauria vingut per fer-ne un article. Un article com aquest que segueix i que no he pogut ni començar sobre MOSSÈN BALLARÍN.

No fa pas gaire temps que va morir (als 95 anys) l'admirat mossèn Josep Maria Ballarín i Monset. En volia dir alguna cosa de la seua amena i a la vegada divertida conferència que va fer a la Sala de Plens de Casa la Vila del nostre poble. No he trobat cap paper que m'ho pugui acreditar; ni paper ni fotografia. Com que la meua memòria molts cops és volàtil, ara no puc saber com és què mossèn Ballarín va venir a Artesa en una data que tampoc recordo? A través de qui va venir? Vam anar a sopar junts després de la xerrada? No recordo res, només recordo (i ja és molt) la figura riallers i simpàtica de Josep Maria Ballarín parlant (de no sé què) i fumant-se (tot alhora) un puro com d'aquí allà. Què hi feia mossèn Ballarín, fa trenta, trentacinc o quaranta anys a Artesa de Lleida? És possible que ningú no hagués escampat un full avisant de la seva arribada? És possible que ningú no li hagués fer una fotografia? Jo em penso que no hauria de ser possible i, potser no ho és, aneu a saber si busco en un lloc equivocacat.

Com que a la xerrada del Ballarín no devia d'estar sol, deixeu-m'ho dir, deixeu-me fer la pregunta a tothom que llegeixi aquest article. Algú és recorda de la conferència de la qual estic parlant? Sí?, doncs que bé! Ens podríem trobat un dia i, entre tots, completar aquesta informació que jo no sóc capaç d'anar més enllà del que ja he dit. Ja sé que saber-ho tot (sense papers) és impossible, però almenys, entre tots, recuperariem una mica més, la memòria, prou interessant penso, de la cultural "recent" del nostre poble. Moltes gràcies.

"Y SE MARCHÓ, Y A SU BARCO LE LLAMÓ LIBERTAD"

Roger Gil Barberà

La cançó de José Luís Perales, "Un velero llamado libertad", bé podria aplicar-se a la decisió que conjuntament va prendre el poble anglès, aquesta darrera revetlla de Sant Joan, marxar d'Europa. El que ja coneixem tots com el triomf del "Brexit". El "Brexit" és un moviment social britànic, liderat per Nigel Farage, polític nacionalista anglès, militant del Partit de la Independència del Regne Unit (UKIP), que defensa que el principal problema dels

anglesos és la seva relació amb la Unió Europea. Al 2015, any d'eleccions generals al país de Shakespeare, i enmig de la crisi econòmica global del 2008, els problemes dels refugiats sirians i el tercer rescat hel·lè; les veus crítiques amb l'Eurozona van guanyant terreny. Per frenar els peus als nacionalistes britànics, David Cameron, cabdill dels conservadors i a dia d'avui, ja exprimer ministre anglès, inclou un referèndum al programa electoral per definir l'encaix del Regne Unit amb Europa. El resultat: Cameron guanya les eleccions amb un 36% dels vots, i aconsegueix la majoria absoluta per als conservadors, els grans defensors del remain. Així doncs, dit i fet, el passat 23 de juny, tot just un any després de les generals britàniques, se celebra un referèndum al Regne Unit amb una altíssima participació, del 72%, on per sorpresa de tothom guanya l'opció trencadora, el leave, amb el suport del 52% de la població i més de 17 milions de vots, més d'un milió de vots més que l'elecció conservadora, el remain. La marxa del britànics de la zona euro sacseja el món i, com no podia ser d'una altra manera, les conseqüències són immediates. En primer lloc, tan sols uns instants després que es confirmessin els resultants, el primer ministre anglès i màxim defensor d'un Regne Unit dins Europa, David Cameron, dimiteix. En segon lloc, la inestabilitat del leave provoca l'aparició de números vermells a gairebé totes les borses del món, on la lliura esterlina cau al seu nivell més baix en 30 anys. Finalment, ara, quan la llebre ja és

fugida i pocs consells queden per al caçador, es revela que l'economia anglesa ha caigut un 10% i que els estalvis dels britànics s'han devaluat un 18%.

Amb més de 33 milions de vots i una participació notable, la resposta del referèndum és clara. Ara bé, al Regne Unit, nació de nacions conformada per Anglaterra, Escòcia, Irlanda del Nord i Gal·les, només va guanyar l'opció rupturista clarament a Anglaterra. Tant a Escòcia com a Irlanda del Nord es va imposar el remain i a Gal·les va haver-hi un empat tècnic. En estudis posteriors a la consulta, s'analitzà que el vot integrador anava directament relacionat amb el nivell d'estudis universitaris, és a dir, les persones amb menys formació acadèmica eren més partidàries del l'opció trencadora. D'altra banda, també és curiós que el vot dels més joves era diametralment oposat als de la tercera edat. En la franja d'edat que va dels 18 als 24 anys, l'opció guanyadora va ser el remain, amb un 64%

dels vots. En contraposició, tan sols un 33% dels britànics amb més de 65 primaveres van optar per quedar-se. Així doncs, altra vegada el vot dels més grans va decidir el futur dels més joves. Tot apunta que la sortida de la Unió Europea permetrà al Regne Unit ser un estat més independent. A diferència d'abans, quan estava subjecte a les directius de la UE, ara, amb la ruptura, els britànics podran prendre les decisions

pertinents per arribar als objectius marcats. Però quin serà el preu a pagar? Està clar que serà temps i diners. Diners perquè els anglesos perdran, en part, una part del mercat europeu, un mercat de 435 milions de possibles compradors que, tanmateix són els seus màxims clients. I temps perquè els britànics es veuran obligats a redefinir nous pactes de govern amb el 27 països restants de la Unió Europea.

ES BUSCA FOGUERA PER SANT JOAN

Josep Maria Esteve

Fotos: J. Ma Esteve

Darrerament, en Joel, el meu fill gran, em pregunta molt per les coses que feia de petit. Quines coses m'agradaven, què col·leccionava, a quins jocs jugava, quins dibuixos animats veia, etc. Se sorprèn quan li dic que no tenia tantes joguines com ell, que jugàvem moltíssim al carrer, i que, quan era a casa, la meua "joguina" preferida eren unes xapes daurades (centenars amb les que formar exèrcits), de botelles de llet que el meu veí, que en pau descansi, l'Àngel de la Rosa, em va portar de la feina on treballava.

Tot això bé a tomb que, per Sant Joan, també em va preguntar com se celebrava quan era petit, i em vaig disposar a l'explicar-li, que actualment Sant Joan s'ha convertit en un simple ball per a la gent gran. Hem perdut la tradició del foc (que em perdoni en *Pixx*). Queden els petards, però hem perdut pel camí el principal, la foguera. I ho trobo trist. Veus les "fogueres" que es fan en els darrers anys i se't trenca el cor. Un palot amb quatre fustes, 3 tristos palets, etc.

Sí que tenim el Griu que anima la revetlla, però no és el mateix. Recordo esperar l'arribada de Sant Joan amb excitació. A casa guardàvem cartrons i fustes per aquell dia, i els dies anteriors a la revetlla, tots els nens i nenes, passàvem per totes les cases del poble a recollir tot el que es pogués cremar, per deixar-ho tot a l'era del Barbucho, on actualment hi ha les naus industrials al costat de les càmares de

les Hortes o, més endavant, a l'era del Colom. A poc a poc fèiem un bona muntanya de cartrons, papers i fustes que, quan arribava la flama del Canigó i s'encenia, cremava fins a una alçada espectacular. Llavors tocava tirar petards i el ball pels més grans.

Els més petits, ajudats pels més grans, passàvem uns dies entretinguts buscant de tot per la foguera. Era un moment on tothom s'unia per un objectiu comú, fer la foguera més grossa possible. Aquest treball en equip m'agradava.

La societat actual és diferent, tots som més solitaris, més individualistes, i sense que ningú s'ofengui, més ganduls. Preferim pagar i que ens ho donin tot fet, a fer-ho nosaltres mateixos. Ara també reciclem (no tothom ni el suficient, però imprescindible pel futur del planeta), som ecològics, la seguretat és molt important, però crec que un cop a l'any no faria mal cremar una mica de fusta i cartró per a que poguéssim tenir una foguera com cal. Ni que sigui només un any, un cop per generació. Al menys, els nostres fills tindrien el record d'una foguera com Déu mana.

LA BÈSTIA MÀGICA I EL NEN QUE VIVIA EN UN NÚBOL

Juan Antonio Lucena Centella

Caminava, tot cofoi, de la mà del seu avi. Era un marrec de cinc anys, i es dirigien a la Casa de la Vila. Amb cinc anys ja s'havia adonat que el seu avi era una persona important del poble.

-Bona tarda, senyor Alcalde -va ser la rebuda dels treballadors de l'Ajuntament.

-Bona tarda -va respondre l'avi.

Com cada 4 de juliol, des de fa 60 anys, tot el poble, s'atansava fins a l'Ajuntament per homenatjar el Griu*, que, des de llavors, restava exposat en una sala especialment habilitada.

-Avi, aquest és el Griu! Que no estava, fa un moment, al magatzem de casa nostra?

-Sí -va respondre el seu avi-, però el que tenim nosaltres és una reproducció, aquest és l'autèntic i original.

I el seu avi, va seure el nen en una cadira perquè escoltés el següent relat: Mira fill!, uns dies abans de la Festa Major de l'any 2015, va sortir la notícia que l'esteroide que feia uns mesos s'havia detectat, impactaria amb la terra; els científics, per problemes tècnics, no havien pogut desviar la trajectòria i decidiren la seua destrucció.

La vigília de la Festa

Major, tot lo món, va presenciar una petita explosió en l'espai. Havia estat esmicolat l'esteroide que amenaçava la terra. El perill s'havia esvaït, asseguraven els científics, i que cap dels milions de trossos en què havia quedat reduït l'esteroide no impactaria amb la terra.

El 4 de juliol, en plena Festa Major d'Artesa de Lleida, se celebrava el 7è Concurs d'Enceses del Bestiari de foc. La plaça Major estava plena de gom a gom i tothom gaudia d'un espectacle únic. En el moment que el Griu estava oferint la seua actuació, una bola de foc va aparèixer al cel. Per un moment, es va il·luminar tot Artesa i tothom va

mirar espaordit al cel. Si no ho impedia algú, aquella bola de foc impactaria en la mateixa plaça Major i irremeiablement Artesa quedaria reduït en cendres.

La plaça es va convertir en un escenari dantesco, la gent corria i cridava sense sentit, esbojarrada per aquella bola de foc que impactaria en breus segons a la plaça. Les bèsties del concurs d'enceses, abandonades pels seus portadors, jeien a terra sense ànima i treien foc i fum per tot arreu.

Ningú no es va adonar que el Griu estava enmig de la plaça, es bellugava com si per art de màgia hagués cobrat vida, tenia la boca oberta i semblava que esperava alguna cosa del cel.

Un Ohhhhhhh!, eixordador, es va sentir en tota la plaça. El Griu s'havia engolit la bola de foc i jeia a terra inanimat traient fum pels narius.

La premsa mundial va destacar aquest fet com miraculós, El Griu havia quedat intacte i la bola de foc havia desaparegut dintre seu. L'Ajuntament d'Artesa, en sessió extraordinària i en presència del poble al complet, va decidir

que el Griu restaria per sempre més en una sala de l'Ajuntament, perquè pogués ser venerat per tots els vilatans."

-Avi -va cridar el nen.

-Què no t'ha agradat? -va respondre l'avi.

-Sí, jo el que volia dir és que: m'estimo aquest Griu -va respondre emocionat el nen.

-Ja te'l pots estimar, perquè aquest Griu el va cuidar molts anys el besavi.

-Per què no anem a visitar el besavi? -li va demanar el nen.

-Bé, hauríem d'anar al cementiri i a tu et fa por. Finalment es van dirigir cap al cementiri i l'avi va

aprofitar per continuar amb la seua narració: *Després d'aquell dia màgic de Festa Major, van visitar el Griu multituds de científics de tot lo món, no van trobar cap explicació científica als fets del 4 de juliol.*

*Artesa de Lleida es va convertir en un centre de pelegrinatge de tots els grups de Bestiaris i Dimonis de Catalunya. El Festival d'Enceses, any rere any, era més multitudinari; la plaça del Freginal, que la tieta-alcaldesa** havia habilitat com a plaça principal del poble, l'any passat en la 66na. edició, va congregat set mil persones.*

Recorda-te'n que el dia de l'enterrament del besavi i la besàvia, es van fer els actes a l'aire lliure, en la plaça del Freginal, i van assistir unes quinze mil persones representants de quatre-cents grups de Bestiari i Dimonis arribats de tot arreu. El besavi va traspasar a l'edat de cent-dotze anys i ho va fer un dia després de la besàvia que ho va fer als cent-nou. Van ser de les persones més longeves de Catalunya. La gent del poble atribuïa aquesta longevitat que havien custodiat al Griu molts anys, i com aquest era màgic, ells se n'havien beneficiat."

Havent arribat al cementiri, l'avi, li va ensenyar les làpides dels besavis i discretament es va amagar darrere un xiprer per concedir-li més intimitat. L'avi restava quiet, i li va arribar un fil de veu, "-besavi t'estimo pel que has fet pel Griu, i a tu besàvia

també". Quan va acabar, el nen va buscar l'avi i li va demanar que el portés cap a casa que volia anar a dormir. Havia tingut una vesprada molt intensa i possiblement volia ordenar totes aquelles històries que li havien omplert el cap. De camí cap a casa, al nen no li va passar per alt que l'avi portava la punta de la sabata humida. -*Avi, com és què tens la sabata mullada? -Això és perquè t'estimo molt -va respondre l'avi. -Ahhh! Quan m'estimes les sabates se't mullen! -*va exclamar el nen, mentre el seu avi reia emocionat.

L'avi, no era la primera vegada que li havia dit que se l'estimava però, aquell dia, amb el cap ple d'històries, el nen estava més sensible i unes llàgrimes li van lliscar galta avall i li van mullar la punta de la sabata, llavors, ho va entendre tot. L'avi acompanyà el nen fins al llit, i aquest li va demanar:

-*Avi què em contes un conte?*

-*Avui, no cal que et conti cap conte, avui has viscut dintre d'un conte -*encara no havia acabat l'avi, que el nen ja tenia els ulls clucs i els seus llavis dibuixaven un somriure.

* El Griu és una bèstia que forma part de l'Agrupació de Bestiari de Catalunya. Està construït de fibra de vidre i té un cos híbrid d'àliga i lleó. El seu propietari és l'Ajuntament d'Artesa de Lleida. **L'avi, havia tingut moltes tietes i tiets, però una tieta havia estat molts anys l'Alcaldesa del poble i la família li havien dit sempre la "tieta-alcaldesa"

Dedicatòria

Aquest conte està dedicat a Josep Maria Carrera, amb qui tants divendres hem fet petar la xerradeta damunt d'una bici i tant ha fet pel Griu.

HO HEM LLEGIT A...

Segre, dijous 9 de juny de 2016

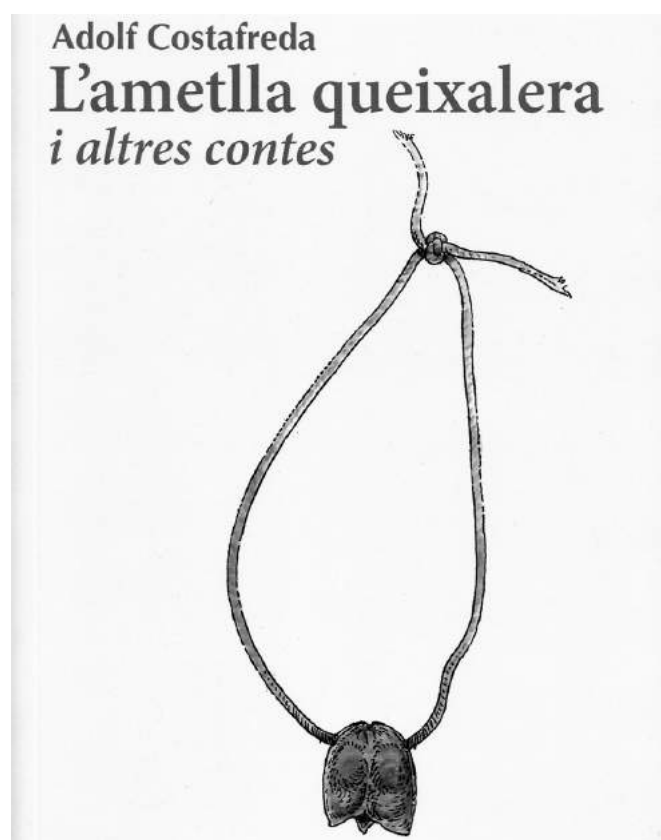
Música moderna en el centenari de l'escola d'Artesa de Lleida

Vint-i-cinc alumnes de l'Escola de Música d'Artesa de Lleida van oferir dissabte un concert de música moderna en el centenari del centre. Més de 400 persones van assistir a la festa, on alumnes i professors van confeccionar, a més, una *càpsula del temps*, un tub amb objectes, fotos i textos pensat per ser obert d'aquí a cinquanta anys, com ja va publicar SEGRE.

ENTRE LA REALITAT I LA FICCIÓ, LA HUMANITAT

Josep Borrel i Figuera

L'Adolf Costafreda és un personatge polièdric: home d'idees, home d'acció, home de grans ideals, de grans conviccions, de molts sabers, de moltes realitzacions i d'un sentit molt afinat que podríem acotar com el del sentit comú. Un home curiós, és un home que sol saber moltes coses, sobretot perquè s'ha fet moltes preguntes i ha intentat respondre-se-les. L'Adolf ha escrit sobre molts temes, ha estat un bon polemista, però sobretot

un bon convençador. En els contes de "L'ametlla queixalera i altres contes", de vegades, però pot semblar el contrari. Diria que, en el fons, és com si, en algunes de les narracions, descobríssim el jo de l'Adolf que dubta, que no acaba d'entendre el comportament de la realitat dels sentits, que s'enderia i té manies o que viatja al país de les meravelles.

El conte, el relat, és un exercici literari i, com a tal, encara que predomini l'ús de la primera persona no deixa de ser un altre jo qui protagonitza la història que se'ns narra. Però precisament perquè

hom s'inventa un alter ego, no deixa de ser interessant, si més no en aquestes narracions, adonar-se que el mirall que projecta el nostre desdoblament, de vegades, com en els clàssics, el que reflecteix no és sinó una ombra que ens acompanya i delata, vulguem o no, els nostres gestos i de vegades la nostra remor i, fins i tot, les nostres dèries i pensaments.

Tant els personatges dels relats, la majoria, en primera persona, com els que utilitzen la tercera, solen ser gent que parla des de l'experiència, des de la pràctica del dia a dia i rutinària. Però també de la imaginada o somniada. Fan coses o els en passen que són habituals cada dia de cada dia. O bé els n'ocorren que semblen extraordinàries, fantàstiques, meravelloses. Aquestes segones, però, no només solen passar quan ets un xiquet, sinó molt particularment quan estàs sol, t'has jubilat i a sobre ets vidu. Les persones dels relats, les que narren, acostumen, doncs, a ser la veu dels protagonistes, i la manera de fer, d'actuar, d'aquests personatges de la narració acostuma a ser la dels infants, la dels xiquets. La dels nens de poble que així que mamen de la saviesa popular, són capaços de fer unes entremaliadures colossals. Unes malifetes que no són sinó una forma de descoberta, de coneixement, a través evidentment del despertar de la curiositat, la mare de tots els sabers. Una de les característiques més rellevants d'aquests protagonistes, quan són petits i quan són ja persones madures, és precisament el seu bagatge

Presentació del llibre

en els sabers de la natura i de les feines del camp del rodal que habiten. Els llocs emblemàtics, els racons per descobrir. Com es trenquen les ametlles, quan arriben determinades aus al poble, els jocs tradicionals, les aus de corral, etc. Però, com tota la canalla, no deixen mal d'imaginar, de descobrir, d'experimentar.

En canvi, en l'adulesa, aquests protagonistes als quals ja se'ls suposa tot allò primer, el que els caracteritza són les seues manies: enraonar sol, (així sempre t'acabes donant la raó), l'enveja de l'hort del veí perquè és més ufanós i està més ben quadrilat; el despertador que no va a l'hora i que fa el que vol, però amb el qual t'acabes reconciliant; el radiador que parla o l'aparició ditxosa de la taca estranya de l'esquena de què t'adones quan et fas gran, però que, segons diu el curandero, no és res més que una ronya especial, un floc de líquen... Penso en una certa mirada naïf de la vida i de les accions humanes, però entenc que és una manera particular, de l'autor, de tractar les coses de la vida amb la distància mínima que aporta el polsim d'humor i ironia que destil·len algunes de les narracions. Sobretot, les que plantegen alguns dels pecats capitals de la nostra espècie, com l'enveja. Ja és ben irònic, altrament, que sigui des de la distància de l'entorn rural, concretament des del cosmopolitisme de San Francisco (al conte L'endemà del dia zero), on ens assabentem de les conviccions ideològiques del narrador. El protagonista, un fotògraf, vol tornar al poble perquè Catalunya ja és un Estat. I no només això, sinó perquè la Catalunya que ja ha acomplert amb el somni de la independència, ha fet realitat la voluntat d'esdevenir una societat ideal. Hom té ganes de tornar a casa per gaudir de l'aigua clara, plena de peixos; de la netedat dels carrers, de la gent tranquil·la, d'un món idíl·lic... que juga a bitlles i a saltar corda; on tot és en català, la televisió i el cinema; on les dones ja poden dir missa i els capellans es poden casar. On a les golfes encara es salen els pernils, però on es pot veure niar el gaig blau i tants altres ocells; i on els gais són gent tan corrent com tots els altres.

La mirada sobre els personatges dels relats, insinuava, sempre és d'una humanitat, d'una calidesa i d'una certa ingenuïtat, que els fa molt propers al lector. Fins i tot els fets extraordinaris que viuen són el producte de les nostres mateixes dèries, manies o imaginacions. Per això, la realitat i la ficció van tan de bracet que, de vegades, no pots distingir si el que explica el narrador és una

anècdota viscuda o un fet inventat. Aquesta manera de tractar els protagonistes de les histories sol abocar el relat a algunes consideracions ètiques o de comport humà. Com per exemple que a la vida, les coses per més doloroses mai no són prou definitives com per llençar la tovallola: mai tant!. El valor del sentit comú, el terme mig, la mesura de valor i moral tradicional aplicada a la majoria de coses, de fets i de comportaments, acaba essent el sentit més pràctic, malgrat que sembli que les coses no poden esdevenir-se mai. Sí, hom pot arribar a trobar la dona de la seua vida passats els cinquantes. És necessari, és imprescindible, tenir ideals, malgrat que la maduresa fa créixer l'escepticisme. No obstant això, és clar, no ho oblidem, el pecat fa forat.

Moltes felicitats, Adolf!!!

Per molts anys!!!

L'Adolf amb el Jordi Oró

L'ADOLF COSTAFREDA

Felip Gallart Fernández

L'Adolf Costafreda és l'autor del llibre de contes titulat *L'ametlla queixalera* i altres contes. Un recull de catorze contes amb un pròleg de Josep Borrell que fa una acurada anàlisi literària. L'*Agrupació Cultural la Femosa* em demana que faci una mena de presentació de l'autor del llibre.

Presentar l'Adolf Costafreda a Artesa de Lleida és força complex i fàcil alhora. És senzill perquè en un poble petit com el nostre tothom ens coneixem i de qualsevol persona sempre en tenim alguna noció i tothom coneix l'Adolf com una de les persones que més han treballat en pro de la cultura. Però quedar-nos en això seria una simplificació. És complex perquè l'Adolf Costafreda compta ja amb 65 anys ininterromputs de dedicació al desvetllament cultural i polític del nostre poble en el sentit catalanista, democràtic, progressista i d'alliberament nacional i ha estat rere la majoria d'iniciatives que amb aquests valors s'han dut a

Presentació de *L'ametlla queixalera i altres contes*

terme al poble i resumir això en una simple frase seria simplificar la realitat. Parlar de l'Adolf Costafreda és parlar de la història de la cultura artesenca en totes les seves dimensions.

L'AGRUPACIÓ JOVENÍVOLA

Tot i que te un precedent a la representació de l'obra *Fabiola*, l'any 1942, quan tenia 6 anys (vegeu *La Femosa*, 196, gener-febrer de 2002, pàg. 31-33). La seva activitat comença amb les mítiques representacions de la *Passió*, els anys 1951 i 1952. Després esdevé un dels fundadors de l'*Agrupació*

Algunes de les actius de l'obra *Fabiola*, l'Adolf és el nen de la pat central.

Jovenívola, entitat formada pel jovent del poble i impulsada per mossèn Josep Piñol, rector de la parròquia artesenca que impulsà el desvetllament cultural del poble en general i dels joves en particular. Des d'aquesta entitat, que va tenir una vida bastant curta (1963-1967), es va organitzar un grup teatral que va representar diverses obres en català, exposicions de temes locals, es va fomentar l'excursionisme, un grup de recerques arqueològiques, una biblioteca, que va tenir molt èxit entre els associats i va generar l'aparició de la primera publicació periòdica artesenca, *La Veu d'Artesa*, el primer número de la qual va aparèixer el març de 1965. L'Adolf va ser un membre actiu d'aquesta entitat, va formar part del grup de teatre, va prendre part activa en totes les activitats que es van organitzar i va formar part del consell de redacció de la revista, en la qual hi va publicar diversos articles en català.

L'any 1966 es va dissoldre la revista, a causa de la polèmica al voltant de la llengua en què s'havia d'editar. Per uns (entre ells l'Adolf) havia d'estar escrita únicament en català, l'altra facció no posava cap objecció al fet que s'utilitzés el català o el castellà indistintament. Aquestes dues postures al final van esdevenir irreconciliables i van precipitar el final de la revista. Un cop dissolta la revista, el sector catalanista del consell de redacció de *la Veu d'Artesa* i de l'*Agrupació Jovenívola*, continua la tradició cultural just encetada. El juliol de 1966 publica el primer número de *La Meuca*.

Aquesta nova revista, escrita íntegrament en català, neix com a portaveu de l'*Agrupació Jovenívola*. N'apareixeran set números: el setembre de 1966 l'*Agrupació Jovenívola* desapareix i amb ella la revista *La Meuca*. Aquesta és una revista més combativa, més crítica i compromesa amb la col·lectivitat a la qual va adreçada. Dos temes centren el seu tarannà: el catalanisme i esdevenir vehicle cultural al servei d'Artesa de Lleida. La revista pren un caire més incisiu i crític, més en consonància amb la realitat local. Als darrers números de *La Meuca* apareixen els primers testimonis escrits i públics de crítica a la gestió municipal. Per primera vegada en tota la postguerra artesenca, apareix un grup cultural organitzat que no solament qüestiona, sinó que també manifesta i ofereix una plataforma des d'on expressar qualsevol desacord vers l'actuació dels poders locals.

Participants a l'obra *Jo seré el seu gendre*

L'ARQUEOLOGIA

L'any 1964 es va iniciar un seguit de recerques arqueològiques al terme municipal d'Artesa de Lleida i als termes municipals veïns. La seva tasca va consistir a realitzar prospeccions arqueològiques de forma sistemàtica en aquestes terres per localitzar jaciments arqueològics. Entre el 1964 i el 1967 es van descobrir un bon grapat de jaciments arqueològics de cronologies diverses. L'any 1967 l'Adolf va realitzar la primera exposició de materials arqueològics a la mateixa biblioteca de l'*Agrupació Cultural La Femosa*, la qual cosa va servir perquè alguns joves s'interessin per l'arqueologia. A partir d'aquí es va crear el *Grup de Recerques Arqueològiques de La Femosa* en la seu de l'entitat. Amb l'entrada de nous membres la recerca arqueològica es va anar ampliant, també els terrenys prospectats i les troballes de nous jaciments i de materials arqueològics. Una fita importat en la recerca arqueològica del

L'Adolf amb mossèn Príod i professor Joan Oñen una visita a les pintures d'Alfés

grup de recerques va ser el descobriment, l'11 de maig de 1972, de les pintures rupestres prehistòriques d'Alfés (El Segrià), les quals podem dir que foren descobertes de forma directa per l'Adolf, que ha conservat per sempre més aquesta data en la seva memòria. Un conjunt pictòric que avui té la consideració de Patrimoni Mundial per la UNESCO. Aquell dia també va localitzar, prop de la balma d'Alfés, el jaciment de la Balma de la Peixera d'Alfés, la qual els anys 1983 i 1984 fou excavada de forma conjunta pel Departament de Prehistòria, Història Antiga i Arqueologia de la Universitat de Barcelona i el pel *Grup de Recerques Arqueològiques*, essent un dels hàbitats del paleolític superior més interessants de les comarques de Ponent.

Fruit de les tasques de recerca arqueològica desenvolupades pel *Grup de Recerques Arqueològiques de La Femosa* va ser la creació, per part de l'Ajuntament d'Artesa de Lleida, del Museu d'Arqueologia a les sales antigues dels

L'Adolf amb Eud Cabré, Antoni Lussà i Joan Maria Ustária i Miquel Farragó

baixos de casa de la Vila. Els membres del grup, amb l'Adolf al capdavant, van tenir cura del muntatge del museu i així el mes de juliol de l'any 1971 el museu va ser inaugurat de forma conjunta amb el nou ajuntament pel Governador Civil de Lleida, com era preceptiu aleshores. La creació del museu va incentivar la recerca arqueològica per part del Grup de Recerques, la qual cosa va significar l'ampliació del territori de les prospeccions arqueològiques, en primer lloc cap a la capçalera de la vall de la Femosa, a la vall del riu Set i a la Vall Major. No cal dir que els resultats d'aquestes recerques van ser molt fructuosos, amb la descoberta de nous jaciments arqueològics. Així mateix es van iniciar relacions amb arqueòlegs del Departament de Prehistòria, Història Antiga i Arqueologia de la Universitat de Barcelona, la qual cosa va significar que arqueòlegs professionals realitzessin estudis i investigacions dels materials arqueològics del museu i també excavacions arqueològiques en jaciments, poblats i necròpolis descoberts pel grup de recerques.

L'AGRUPACIÓ CULTURAL LA FEMOSA

Els inicis

Els poders franquistes locals obliguen el tancament de la revista i la dissolució de l'*Agrupació Jovenívola*. Un cop dissolta aquesta entitat, un grup de joves, entre ells l'Adolf Costafreda, creen l'*Agrupació Cultural La Femosa*, la qual va neix, de forma oficial, l'1 d'abril de 1967. Ho va fer d'una manera legal, amb l'aprovació dels seus estatuts per part del Govern Civil de Lleida, per evitar els problemes que van acabar amb l'*Agrupació Jovenívola*. El seu nom reflecteix la voluntat dels seus fundadors de vinculació al poble i a la vegada de recuperació del seu patrimoni cultural i tindrà la seva seu social a la biblioteca del "*Hogar del Productor de la Hermandad de Labradores y Ganaderos*" d'Artesa de Lleida.

La revista

Des de l'inici es té molt clara la funció que ha desenvolupar el grup: cobrir els dèficits més greus de la cultura artesana i recuperar la quotidianitat i normalitat de la llengua catalana, sobretot en la lectura i escriptura. Per això els fundadors de l'agrupació cultural, entre ells l'Adolf, van tenir molt clar que s'havia d'editar una revista en català, la qual fos el portaveu de l'agrupació i des de la qual es pogués incidir en el creixement cultural

L'Adolf mostrant les multicopistes amb que s'imprimia *La Femosa*

del poble, sobretot en el tema de la llengua catalana. El primer número de la revista *La Femosa* data del mes de setembre de 1967. La revista *La Femosa* esdevé la primera publicació catalana de premsa local i comarcal a la comarca del Segrià, després de la Guerra Civil, i una de les pioneres de les Terres de Ponent. L'Adolf era l'ànima del consell de redacció de la revista, incentivava tothom a escriure articles, els passava a màquina, portava els articles al corrector, confeccionava els clixés i també participava directament en la seva impressió i distribució. A partir de 1969 es produeix una sensible millora en la revista *La Femosa*, quan apareixen els primers acudits, dibuixos i titulars retolats, fets pels mateixos membres del consell de redacció i col·laboradors per mitjà d'un punxó amb el qual dibuixaven els titulars, il·lustracions i dibuixos sobre el clixé, aquest petit avenç fou molt positiu ja que a partir del número de desembre de 1971 va canviar el disseny i el format de la revista i també li va donar una nova empenta amb l'entrada de nous col·laboradors al consell de redacció i també nous associats a l'agrupació cultural. Els articles i els acudits cada vegada tenen més incidència en la vida del poble i fan referència, moltes vegades, a la realitat local. L'Adolf també va ser l'artífex dels canvis en la revista i de l'entrada de nous col·laboradors, alguns dels qual encara continuen a l'actualitat, així mateix va continuar col·laborant, des del consell de redacció, en les tasques de gestació, impressió i distribució. Així mateix en cada número de la revista hi publicava un parell o més d'articles, algun amb pseudònim.

Aquesta primera etapa de la revista *La Femosa* va durar des del setembre de 1967 fins al maig de 1973; en total es van publicar trenta números. La revista va haver de plegar per ordre del Govern

Civil de Lleida, en ella s'adduïa que es tractava d'una publicació il·legal, perquè no es tractava d'un butlletí intern de l'agrupació, sinó que es parlava de tot i, per tant, es feia política i a més en el darrer número s'havia publicat una biografia de Francesc Macià. Tal com van dir els guàrdies civils, que van comminar els membres del consell de redacció (l'Adolf entre ells) a tancar la publicació, a més de ser una revista política, s'havia tingut la barra de parlar del *viejecito ese*.

La revolució cultural des de cal Tomàs

A més de la revista, des de l'*Agrupació Cultural La Femosa* es va impulsar el futbol local, es va crear un grup de teatre que va representar diverses obres en català, es van promoure i organitzar festes populars com els focs de Sant Joan, els fanalets de Sant Jaume, etc. Recordem l'Adolf directament implicat en l'organització i desenvolupament de totes les activitats que s'organitzaven.

Un altre fet transcendent d'aquella època per aquesta agrupació va ser el trasllat de la seu social de l'*Agrupació Cultural La Femosa* al cafè de *Cal Tomàs*, a la plaça Major d'Artesa de Lleida. El 1974 es va llogar aquest antic cafè, tancat des de feia alguns anys, al seu propietari i es va mantenir obert fins al 1977. A cal Tomàs l'agrupació

hi assajà un sistema de local autogestionari, del qual l'Adolf en fou un des ideòlegs. Des de *Cal Tomàs*, l'*Agrupació Cultural La Femosa* aconseguí, aquells anys, esdevenir veritablement popular. Eren uns temps d'efervescència política, d'optimisme i esperança. El franquisme era a les acaballes i durant aquells anys d'incertesa el local de *La Femosa* esdevingué cita obligada des d'on els diferents grups polítics legals, els semiclandestins i els clandestins eren convidats a anunciar els seus projectes polítics. A més s'endegaren cicles de conferències amb una assistència que avui ens semblaria inusitada. Personatges de la categoria intel·lectual de Maria Aurèlia Capmany que per primer cop introdueix a Artesa de Lleida el tema de la dona des d'un caire feminista, també el catedràtic d'arqueologia de la Universitat de Barcelona Joan Maluquer de Motes o Miquel Tarradell, premi d'Honor de les Lletres Catalanes, que parlen de temes d'història; o altres com Xavier Casassas o Jordi Peix i tants d'altres que donaren mostres de la vitalitat intel·lectual del moment.

L'*Agrupació Cultural La Femosa*, però, no es limità

a servir d'aixopluc a les diferents iniciatives polítiques i d'esbarjo, sinó que oferia un important nombre d'activitats mercès als ingressos que generava el local, els quals revertien en activitats culturals i lúdiques per tot el poble. Des de la Femosa es continuà fent teatre, ara amb la secció infantil; es recuperà el futbol infantil, els escacs, el billar; es feren parades del llibre català; es consolidà la festa dels Fanalets de Sant Jaume; s'organitzà, l'any 1976, la *II Trobada d'Estudiosos de les Terres de Lleida*; s'amplià el Museu Local Arqueològic; s'edità el llibret *Sant Ramon 200 anys d'una ermita*, amb motiu de la celebració dels 200 anys de la seva construcció; el 1976 s'organitza una campanya de sensibilització envers el centre històric local i es publica l'opuscle *La Vileta. Origen d'un poble que creix*; es publicaren diversos treballs monogràfics d'arqueologia; es feren cursets d'iniciació a la història de Catalunya i altres activitats com pot ser la publicació de l'anuari: *Un any de vida d'un poble, 1976-1977*, que va representar l'origen de la represa de la revista *La Femosa*. En aquesta etapa tan fecunda de vida de l'agrupació trobem a l'Adolf participant en l'organització de les conferències, de les festes populars, de les descobertes arqueològiques, del teatre, etc.

La continuïtat de la revista

Però entre les activitats més destacables de l'entitat cal esmentar la represa de l'edició de la revista, que continuarà sense cap interrupció fins avui, sempre, com en la primera etapa, amb tots els articles en català, sense publicitat i gestada i realitzada íntegrament pels membres del consell de redacció. El primer número d'aquesta segona època s'edita el novembre de 1977, coincidint,

Un *Divendres cultural* al local del carrer Castell

Un *Divendres cultural* al local del carrer dels Gallart

pràcticament, amb el tancament de *Cal Tomàs* i amb l'obertura d'una nova seu social de l'entitat en una casa de lloguer al carrer del Castell, número 23, es tancava d'aquesta forma una etapa esplèndida en la història del grup, però se n'obria una de nova.

En aquesta segona etapa la revista es va iniciar amb el mateix format i disseny de l'any 1973 i, en un principi, apareix amb la voluntat de parlar de temes locals. Aquest fet, a la llarga, es deixarà de banda i a la revista apareixeran tot tipus de temes i gèneres. Des de les pàgines de *La Femosa* s'iniciaren bon nombre d'artesencs i artesenesques amb aficions literàries o simplement d'opinió o crítica. Serà motiu de polèmica i de petits escàndols en aquells articles que toquin de prop personatges i aspectes concrets d'Artesa de Lleida des d'una vessant irònica o càustica. La revista esdevindrà també una mena de recull d'allò més destacable de la vida del poble i de tot allò que ajudi a comprendre la seva història. Des de seccions fixes com poden ser els fulls d'història local de l'historiador Josep Gallart; o dels articles sobre els objectes dipositats al Museu Local Arqueològic de l'Adolf Costafreda; sobre la fauna del terme municipal, *coneguem la nostra fauna* signat per *Arna* (Adolf Costafreda); el recull de folklore artesenc d'Adolf Costafreda. La revista serà l'intent més seriós i efectiu, en tota la història del poble, de recompondre el seu passat i el seu present.

Des d'aquell moment i a poc a poc la revista *La Femosa* anirà millorant la seva qualitat d'edició i ortogràfica. L'any 1983 el consell de redacció amb Jordi Niubó i Adolf Costafreda com a peces claus, farà un esforç en actualització de la maquinària, en primer lloc amb l'adquisició d'una nova multicopista elèctrica i una màquina d'escriure electrònica i més tard, amb la compra d'una petita

màquina d'offset i una insoladora de clixés, que seran utilitzades pels mateixos membres del consell de redacció, amb aquestes milloren tecnològiques es podrà introduir fotografies de temes locals a la revista, cosa que es consolidarà de la mà del fotògraf Ramon Serra. S'adjuntaran acudits, la majoria signats per *Passarell* i després per RVM que crearà l'entranyable Pep l'artesenc. També apareixerà, amb més o menys assiduitat, una secció dedicada als passatemps, obra de Miquel Àngel Navarro. I la publicació serà el portaveu de grups com el de *Recerques Arqueològiques La Femosa* o el de *l'Alternativa Ecologista d'Artesa*. Amb tota aquesta maquinària i amb la bona disposició dels membres del consell de redacció es continuarà realitzant tota l'edició i impressió de la revista a la mateixa seu de *l'Agrupació Cultural La Femosa*, sempre íntegrament en català i sense publicitat de cap tipus, gràcies a l'entusiasme dels membres del consell de redacció i també a l'ajut econòmic de les institucions.

La nova etapa de *l'Agrupació Cultural La Femosa* ha estat també intensa i fructífera, des d'on s'han impulsat també diferents publicacions. Així el 1978, dos joves, Felip Gallart i Albert Garròs, presentaran el que serà el primer llibre editat sobre Artesa de Lleida, *Humor artesenc*, recull comentat dels acudits apareguts a la revista *La Femosa* des de 1969 fins a 1973 i prologat pel mateix Adolf Costafreda. També s'editaran dos llibres de cuina, producte de l'entusiasme culinari d'un grup de dones artesenesques que es trobaran al local social de l'agrupació per realitzar en cursets de cuina les seves receptes.

"La Femosa", una revista per a un poble
A principis de l'any 1992 es produeix un canvi

Lliurament dels títols de la nova seu social

significatiu en la revista *La Femosa*, quan s'adquireix, amb l'ajut de l'ajuntament, una màquina d'offset professional i una insoladora per a la confecció dels clixés corresponents, materials de segona mà, però que han prestat un gran servei a l'edició de la publicació. Amb aquesta nova maquinària, utilitzada pels mateixos membres del consell de redacció, sobretot per l'Adolf que té cura directa de la impressió de la revista amb la nova màquina, la revista canvia totalment de format i disseny, amb una portada més espectacular a dues tintes amb 24 pàgines i un bon nombre de fotografies a la portada i a l'interior.

En la línia de millora de la publicació, l'any 1995 l'associació adquireix un ordinador que s'utilitza per la maquetació i confecció de la revista i per altres tasques administratives de l'entitat, amb la qual cosa es millora el muntatge amb l'adopció de programes específics per aquesta tasca, que són utilitzats pels mateixos membres del consell de redacció, entre ells el mateix Adolf, així com també les altres màquines d'impressió i confecció de clixés, una dinàmica que continuarà fins el 1997, quan la màquina d'offset es va trencar i no es va poder arranjar, ja que es tractava d'un model molt antic i no es disposava de recanvis. A partir d'aleshores la impressió es realitza a l'impremta Payà de Lleida, però la correcció dels textos i tot el muntatge de la revista el continuen confeccionant els membres del consell de redacció. Una fita important en la vida de la revista va ser assolir el número 200, un fet que es va produir amb el número corresponent als mesos de setembre-octubre de 2002 i que va fer plantejar als membres del consell de redacció un profund canvi en el disseny de la revista.

Primer alcalde de la represa democràtica

L'Adolf Costafreda també ha estat alcalde d'Artesa de Lleida, va ser elegit en les primeres eleccions dels ajuntaments democràtics celebrades l'any 1979 i ho fou per iniciativa de tots els grups locals d'esquerres que el van elegir per encapçalar una candidatura independent anomenada Entesa Artesenca, el 19 d'abril de 1979, data en què es va constituir el primer Ajuntament del poble, elegit democràticament i amb sufragi universal, després de 40 anys de dictadura. L'Adolf va tenir l'honor d'ésser elegit com a alcalde, el primer alcalde d'Artesa de Lleida de la nova democràcia i durant la seva legislatura va impulsar la democratització de la política local, l'AMPA de les escoles, el

redreçament cultural del poble a través de setmanes culturals, la promoció de grups locals, la participació dels joves, el foment del català i la recuperació de les festes des d'una vessant popular.

ESCRITOR, FOLKLORISTA, HISTORIADOR I ETNÒLEG

El Grup de Recerques Arqueològiques de la Femosa editarà set monogràfics titulats Quaderns d'Arqueologia, sobre diversos temes del passat més remot de la nostra història, en la confecció dels quals hi participa l'Adolf.

L'any 1991 l'*Agrupació Cultural La Femosa*, per fi s'estableix en un local de propietat, situat al carrer dels Gallart, número 7, a l'edifici que havia servit durant el segle XIX i les dues primeres dècades del segle XX com a escoles municipals. Un edifici que fou adquirit amb les generoses aportacions de tots els socis i col·laboradors segons les seves possibilitats. Comença una nova etapa en la vida de l'agrupació cultural on s'han continuat les activitats que es realitzaven anteriorment, com cicles de conferències, excursions, curssets, biblioteca (amb un gran increment dels fons) i a

Adolf Costafreda amb altres membres del consell de redacció de La Femosa.

partir de 1993 s'inicia l'ambiciós projecte, gairebé enciclopèdic, de confeccionar una completa història d'Artesa de Lleida, amb els següents apartats: estudi del terme, història, cultura i folklore; del qual fins a l'actualitat n'han aparegut sis volums. En el projecte en el que hi participa de forma activa ja que l'Adolf és l'autor de dos dels llibres d'aquesta col·lecció:

Adolf COSTAFREDA, *Artesa de Lleida. Jocs i entreteniments populars*. Col·lecció La Femosa, Artesa de Lleida, 1997.

Adolf COSTAFREDA, *Artesa de Lleida. El cicle de l'any: feines, festes i costums*. Col·lecció La Femosa, Artesa de Lleida, 2000.

L'AUTOMATITZACIÓ, L'ELEMENT HUMÀ I LA FI DE LES PROFESSIONS

Ramon Santacana, Economista i professor universitari

D'ençà que el setembre de 1953 la revista *Time* publicà l'article *Automatic Factory*, l'automatització productiva ha fet un llarg camí. Actualment les imatges de factories amb pocs empleats la producció de les quals està feta per màquines automàtiques s'ha fet realitat i ja forma part de l'imaginari col·lectiu. L'ideal o meta de l'automatització és aconseguir que la factoria pugui funcionar amb els llums apagats ja que les màquines no necessiten llum.

El pas següent que s'està fent actualment és aplicar l'automatització als serveis professionals. Moltes de les funcions que fan metges, comptables, advocats, mestres, assessors fiscals o de gestió, arquitectes, periodistes o fins i tot clergues, són susceptibles d'automatització. La qüestió que s'està plantejant dins la ment de moltes persones és la següent: fins a quin punt s'automatitzaran aquests serveis professionals? Arribarem al punt abans indicat de serveis 'sense llum'?

Alguns autors vaticinen la fi de moltes d'aquestes professions, n'hi haurà prou -diuen- amb què experts en automatització introdueixin les dades apropiades en els ordinadors, observin les pautes de funcionament dels professionals en cada cas i les introdueixin també a l'ordinador per a què pugui automatitzar els processos sense necessitat de cap professional.

Uns argumenten que si bé algunes professions puguin desaparèixer, se'n crearan altres d'analistes i serveis informàtics que contrarestaran la pèrdua de llocs de treball i que no cal preocupar-se per la quantitat d'ocupació perduda. Altres argumenten que els sistemes informàtics no estan tan avançats, que molts aspectes i detalls no es poden codificar i que en qualsevol cas passaran molts anys abans no s'arribi en aquest moment. Però encara que això fos així, encara que fos un futur força llunyà, hem de preguntar-nos: és possible que s'arribi a aquest punt 'sense llum'? Una societat en la qual els humans no siguin agents actius de l'esdevenidor social i es converteixin en simples receptors de béns i serveis produïts sense intervenció humana? Una societat sense errades, com diuen que són aquestes factories automatitzades?

Els professors Frey i Osborne de la Universitat d'Oxford, l'any 2013, van publicar un documentat i exhaustiu treball d'investigació *The Future of Employment: How susceptible are jobs to computerisation?* en el que preveuen que la quantitat de feina actualment susceptible d'automatització pels professionals de la medicina i del dret es situa per sota del quatre per cent. Arriben a la conclusió que no es pot parlar de substitució d'aquestes professions per processos automatitzats sinó més aviat de simbiosi. Alguns processos s'automatitzaran, però això crearà la

necessitat de més professionals, no menys, en interacció continuada amb els processos automatitzats. La informació és tan imperfecta que serà necessari, no tan simples experts informàtics, sinó professionals que interpretin ad hoc les dades en cada cas.

Asseguren els autors que és fàcil que un robot en una línia de producció posi el vidre del parabrises d'un cotxe, en canvi, si es trenca, és molt més difícil que el canviï. Hi ha tot un seguit de feines com treure els trossos de vidre, netejar l'interior del cotxe, trobar la lluna adequada, la goma, etc., que són de difícil automatització. El mateix passa amb la medicina. La informació és imperfecta i el professional fa el paper de sospesar els interessos i sensibilitats del pacient i la seva família amb les possibilitats que ofereix la tecnologia. Els autors afirmen que en els casos terminals on s'ha de decidir si continuar o no amb un tractament, atendre les diferents sensibilitats de la família, els valors en joc, l'avaluació de les possibilitats mèdiques, ... la relació és tan complexa i subtil que deixar les decisions a processos rutinaris seria, com a mínim, irrespectuós.

I en aquest punt entrem en el nucli de la qüestió: el rol del professional. No es tracta simplement d'un subministrador de coneixements o habilitats socials, sinó d'algú que en l'exercici de la seva professió es troba, quotidianament, amb conflictes de valors que requereixen tacte, discreció, cura, negociació, ... Un professional que ha d'afrontar, en cada cas, una presa de decisions amb un 'element humà' que no pot ser reduït a processos automatitzats.

Els nens que van a l'escola, no necessiten només un 'proveïdor de coneixements' sinó algú que els orienti en l'art de comprendre el món i desenvolupar valors que guïïn les seves vides. A tall de conclusió, no sembla que pugui ajudar molt als ancians hospitalitzats, substituir les visites de familiars i amics per robots que els recordin que 'la seva família i amics l'estimen molt'. Sempre hi ha i hi haurà alguna cosa en l'element humà que serà irreductible.

Barcelona, abril 2016
Àmbit maria Corral

TOT PASSEJANT LO GOS VAL MÉS PREVENIR QUE CURAR

Feia molt temps que la Bepeta Fila Prim i la Tilda Arei Corro no es trobaven tot passejant el gos. La Tilda ha passat una llarga temporada a l'estranger, a Alemanya, treballant, empesa per la crisi galopant. A les vacances li agrada tornar al poble i retrobar-se amb la gent de sempre. Tenen moltes coses per explicar-se, però la primera, després de la salut, és el tema que les uneix: parlar dels animals de companyia.

*-Hola Bepeta! Quina alegria tornar-te a veure!
Quant temps!! I quina bona cara que fas!
-Tu també Tilda! Per tu no passen los anys!
-Es que em veus amb bons ulls! I la família?
-De moment tots bé. I vosaltres?*

-Anar fent, que ja és molt.

-Ja ho pots ben dir!

-I aquest cadell tan bonic! I la Lassy? Què se n'ha fet?

*-Calla dona, calla, fa uns mesos se'ns va morir.
He passat un disgust!*

-Doncs no era pas tan gran. Que devia tindre vuit anys?

-Nou, però li va sortir un tumor a les mamelles i no hi va haver res a fer!

-I aquest cadell d'on l'has tret?

-La Síria me l'ha donat lo veí, que li va criarla gossa i he animat la mare que l'agafo; li farà companyia quan jo marxi.

-Ja hi som Tilda! El veí, bona persona, que ja no fa com els d'abans que mataven los cadells, però los reparteix i, si tenim sort, la gossa tornarà a criar un cop a l'any, sinó dos. Cada vegada en farà de 5 a deu, la meitat dels quals seran femelles. Aquestes quan tinguin un any tornaran a criar i així anar fent i omplint el món d'animals que fan nosa tan bon punt perden la gràcia de ser cadells.

-Dona, aquesta és femella inomé la faré criar una vegada perquè, diuen, que com a mínim ha de criar una vegada. La Lassy amb nou anys només va criar cinc vegades perquè se m'ascapeva, la marrana!

-Sí ja me'n recordo que em volies encolomar un cadell cada vegada que criava. I jo et deia que amb el Trosky ja en tenia prou, que més val poc

i ben cuidat! I qui t'ho ha dit que ha de criar una vegada a l'any?

-Ah! Això ho sap tothom!

-I si no cria es posarà malalta? I les dones que no volen tenir fills? Que es posen malaltes? I les monges? I..

-Para dona ja t'he entès! Ben pensat potser sí que és una ruqueria.

-Vaja! Sort que em dones la raó.

-però vés, per un altre cantó, m'agradaria tindre un gos de la meua gossa!

-Aquesta és l'altra!! Que li has de deixar l'herència, potser?

-Com ets Bepeta!

-És que hi ha moltes idees equivocades que no fan més que posar llenya al foc. D'animals n'hi ha massa i la majoria mal cuidats. És igual que el gos no sigo de la teua gossa, te l'estimaràs igual.

-Potser tens raó. La Síria no és pas filla de la Lassy i me l'estimo amb bogeria. I el Ramonet tenia un gos adoptat que era un encant i ell badava només de veure'!

-Veus dona!! Bona pensada lo Ramonet, en comptes d'agafar un cadell de propietari va anar a adoptar. Lo Ramonet sap lo que es fa. Persones com ell són part de la solució. Fer criar els animals són part del problema.

-Doncs ara que ho dius! És veritat perquè els qui adopten treuen un problema i els qui fan criar...

-Ah! I després hi ha aquests d'internet, anuncis que diuen: "M'ha criat la gossa marca tal i si no els puc donar els sacrificaré". La majoria són gent que guanya diners fent criar els seus animals. Quan els truques et demanen calers, dient que és tan barat, que si és de raça etc.

Però els pares estan sobreexplotats, les femelles tenen artrosi de tant criar i els cadells no acaben d'estar sans, ja que no hi ha cap control sanitari. A més els gossos més sans són els creuats, qualsevol veterinari t'ho confirmarà. A més la Llei catalana quan es fa criar la gossa obliga a obrir un nucli zoològic i quan es donen els cadells cal preveure l'esterilització.

-Ara que parles de l'esterilització, vols dir que un animal esterilitzat no es torna babau?

-Ja hi tornem a ser Tilda? Que una dona o home esterilitzat no hi és tot, potser?

-Ai sí! Vés quina ximpleria!!

-De cara a les femelles de gos és molt millor perquè s'evita que tinguin tumors a les mamelles.

-Així vols dir que la meua Lassy si l'hagués esterilitzat quan m'ho vas dir no hauria tingut tants problemes?

-Doncs probablement. I els mascles de gos no tenen pròstata.

-Ah! Aquesta sí que és bona, també tenen pròstata los gossos?

-I tant! Sobretot si poden arribar a vells!

-Vés per on! Saps? Ara entenc perquè a Alemanya no es veu cap gos pel carrer. Ni aquesta massificació d'aquí. Deu ser que els protegeixen més. I això de l'esterilització ho tenen molt en compte. N'hi ha pocs i ben portats. Estan educats per això els deixen entrar en molts restaurant, hotels i espais públics.

-Sí, i allí la gent paga impostos per tenir animals de companyia, de manera que qui no ho té molt

clar i no s'ho pot permetre no en té. Així s'han acabat los problemes.

-Saps que em va dir una companya de feina? Que havia adoptat un gos a Catalunya, que allí pràcticament no hi ha protectores i que aquestes serveixen per acollir animals per una causa important com que s'han quedat sense amos, s'han posat malalts... Allí no s'abandonen los animals!

-Es clar que no Tilda! Els països més avançats d'Europa el porten molt bé aquest tema.

-Tenen los gossos que poden cuidar amb tot lo que necessiten: vacunes, xip, esterilització... Com en tot-i aquesta gent ho té molt clar-: més val prevenir que curar!

-Igual que naltros!

-Sí, així ens va!!

"La moral dels pobles i de les persones es demostra segons el tracte que donen als seus animals" M. Gandhi.

CRÒNIQUES DEL CF ARTESA DE LLEIDA

Georgina Badia Anglés

Fotos: Josep Gallart

CF Artesa de Lleida 3 - CE Benavent 1 (20/03/2016)

El partit disputat entre el C F Artesa de Lleida i el CE Benavent va cloure la lliga 2015-2016, partit corresponent a la jornada 20 que es va suspendre en el seu dia i en el qual l'Artesa va superar l'adversari per un clar 3-1. En una primera part igualada, el Benavent es va avançar amb una jugada de corner i el C.F. Artesa de Lleida va empatar amb un corner, on Curial Gallart va rematar de cap una pilota dins l'àrea petita al fons de la porteria. La segona part va ser igualada amb ocasions per part dels dos equips i igualtat en el joc. Fins al minut 75 on l'Artesa va aprofitar una contra per avançar-se en el marcador amb un gol de Oscar Padilla "Padi". A partir d'aquí, el Benavent va buscar l'empat, però els locals van aprofitar una altra contra per marcar el darrer gol del partit i de la competició, obra de David Carrera.

Alineacions:

C.F. Artesa de Lleida: Sergi Costa, Oriol Liarte, Oriol Mor, Xavier Vidal, Curial Gallart, Eloy Martin,

David Carrera, Roger Massot (Eloi Liarte), Albert Gonzalez, Oscar Padilla.

CE Benavent: Carrasco, Jové, Meite, Espejo, R.

CLASSIFICACIÓ FINAL

EQUIPS	PARTITS					GOLS	
	Nom	Punts	J	G	E	P	F
CF La Granja d'Escarp	56	20	18	2	0	71	18
AF Les	44	20	14	2	4	60	24
CE Benavent	40	20	13	1	6	60	25
CF Seròs	40	20	13	1	6	46	36
CF Artesa de Lleida	27	20	8	3	9	35	33
CF Corbins	24	20	8	0	12	31	41
FC Massalcoreig	24	20	7	3	10	35	43
CF Montoliu	19	20	5	4	11	26	53
UE Castellidans	18	20	5	3	12	37	54
CF Alfés	13	20	2	7	11	23	57
CF Albagés	11	20	3	2	15	18	58

MOTS ENCREUATS

Miquel A. Navarro

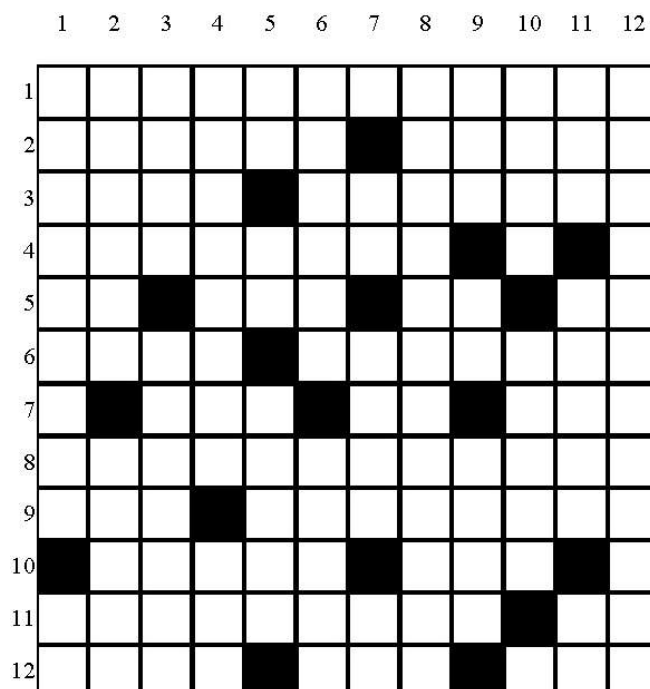
Solució pàgina 39

HORIZONTALS

1. En gran nombre. 2. Fer servir el nas. Milió de milions. 3. Per igualir el vi. Al revés, despullaré un ocell. 4. Assaonar una pell. La més simple. La rodona. 5. Nota musical. Al revés, un d'arròs. Una altra nota. En quin lloc. 6. Al revés, llevat. Faig monedes. 7. Fa infinitius. La Maria codonys collia. Mascle de l'oca. Apel·latiu, epítet. 8. Aquesta posa rajoles. 9. Ni teu ni meu. Que contenen nitrats. 10. Lloc d'ossos. En francès aquí. Tona. 11. Fas comanda. Xifra matemàtica. 12. Utilitzar. Nombre capicua. Boca d'ocell.

VERTICALS

1. Tu i jo. Prefix que vol dir "bo". 2. Encens per perfumar. Certs llums que usen gas. 3. Befar, burla. Nascuda a Etrúria. 4. Faria un brodat. Germana religiosa. 5. Repetit, no gens comuna. Expressió molt militar. Al revés, menjar, aliment. 6. Herba aromàtica. Escoltaràs. 7. Fa plurals. En aquest ram falta una flor. En grau considerable. Terme negatiu. 8. Donaries forma de barroc. 9. Sense paraules. Preposició. Reunió de magatzems. 10. Nom d'home. Unió de Xipre a Grècia. La segona. 11. Riu africà. Flairo,oloro. Nom de consonant. 12. Relatiu a la toponímia.

ENTRETENIMENTS

Solucions a la pàgina 39

PROBLEMA D'ESCACS

Albert Batiste

Avantatge material de les negres, però les blanques disposen de la iniciativa. Juguen les blanques i guanyen en 4 moviments.

SOPA DE LLETRES

M. A Navarro i Lluís Gil

SUDOKU

Busqueu els nom de 10 mesos del calendari republicà.

I	P	L	U	V	I	O	S	T	E
F	R	O	D	I	T	C	U	R	F
O	L	A	E	R	O	L	F	O	I
G	L	C	I	N	R	L	A	N	R
R	O	D	I	M	R	E	T	Y	A
E	G	V	J	A	E	Z	B	O	M
U	O	R	G	E	H	D	E	H	U
S	V	E	N	T	O	S	N	I	R
G	E	R	M	I	N	A	L	E	B
O	T	I	R	A	M	I	R	F	V

1					6		9	
7	9		5	4			8	
		6			1	4		3
8								9
						3	7	8
			1				4	
		7		5		9		4
	1					5		
			4				3	7

HO HEM LLEGIT A...

Segre, dimarts, 7 de juny de 2016

INFÀNCIA EDUCACIÓ

El col·legi d'Artesa de Lleida tanca el centenari i prepara els 150

Els escolars enterren objectes per d'aquí a 50 anys || La festa reuneix 400 persones

S. DIEGO

[ARTESA DE LLEIDA] Celebrar els primers cent anys de l'escola Els Tillers pensant en els pròxims cinquanta. Això és el que van fer dissabte passat escolars, pares i mestres d'aquest col·legi d'Artesa de Lleida, que van confeccionar una *càpsula del temps*

TRES GENERACIONS

Alumnes i exalumnes de tres generacions diferents van assistir a la festa de dissabte a Artesa de Lleida

i la van enterrar al pati del col·legi. Es tracta d'un tub ple de records, fotos, cartes i desitjos pensat perquè sigui obert d'aquí a mig segle, "quan els alumnes d'avui siguin persones grans i puguin recordar aquest acte tan emotiu", va explicar Montse Mícuca, cap d'estudis del centre.

D'aquesta manera, els alumnes de P3, P4 i P5 van seleccionar fotos; els de primer i segon van explicar una excursió feta

a la platja; els de tercer van redactar una carta per als nens d'aquí a mig segle; els de quart van fer un diari; els de cinquè van firmar la samarreta del centenari, i els de sisè van incloure-hi una baldufa, el joc de moda del moment. Per la seua part, els pares i els mestres van seleccionar fotos i vídeos, que van ser guardats en un llaç de memòria digital, i van afegir-hi eines i material utilitzat a l'escola el 2016.

La festa de dissabte va reunir al col·legi més de 400 persones i va servir com a clausura d'una sèrie d'activitats que s'han celebrat durant tot l'any per commemorar el centenari. El mateix dia es va presentar el llibre *100 anys d'escola*, fet per tots els alumnes del centre. No van faltar a la festa els balls del Griu i l'Hydra, el bestiari de foc d'Artesa i l'actuació dels Diablon, acompanyats per a l'ocasió del grup Kumbeva. També es va organitzar un sopar popular a les instal·lacions del centre, al qual van assistir un total de 240 persones.

El bestiar popular també va ser present en la celebració.

El sopar al col·legi va reunir més de 240 comensals.

Un moment de l'actuació dels Diablon d'Artesa de Lleida.

Segre, divendres 6 de maig de 2016

CORAL

CLC'LES GRÀ CORALS'

D'Alpicat, Lleida i Artesa de Lleida.

Massalcoreig. Església parroquial. Diumenge, 8 de maig. 18.00h. Gratuït.

Amb les corals del Hospital Arnau de Vilanova, Sant Bartomeu i La Primavera Artesenca.

Segre, divendres 22 d'abril de 2016

20.00h

ARTESA DE LLEIDA. TEATRE MUNICIPAL

'Lametlla queixalera i altres contes'

Presentació d'aquest llibre de l'autor local Alfons Costafreda, que amb 80 anys està considerat un dels principals activistes culturals d'Artesa de Lleida, a través d'una activitat que ha portat a terme en gran manera a l'Agrupació Cultural La Femosa.

TELÈFONS I HORARIS D'INTERÈS

Ajuntament973 16 71 62
 Assistent social: dimecres alterns.....973 16 73 15
 Correus: dilluns a divendres, 8-10 h, dissabte 8-9h
 Farmàcia.....973 16 72 04
 Veterinari de la Protectora Local:
 Jaume Armengol.....626869516

V3 Hospital Veterinari:.....639367888
 Metge.....973167291
 Metge urgències: Dies feiners: 15 h – 8 h i els festius
 tot el dia ..973 14 20 29 / 973 14 20 33
 Museu: 973 16 71 62 (Ajuntament, hores convingudes)

SOLUCIONS ALS ENTRETENIMENTS

MOTS ENCREUATS

HORITZONTALS

1. NOMBROSAMENT. 2. OLORAR. BILIÓ. 3. SIFO.
 PLOMARE. 4. ABADANAR. I. O. 5. LA. GRA. RE.
 ON. 6. RENT. AMONEDO. 7. R. TIA. OC. NOM. 8.
 ENRAJOLADORA. 9. SEU. NITROSOS. 10.
 OSSER. ICI. T. 11. ENCOMANES. PI. 12. USAR.
 SIS. BEC.

VERTICALS

1. NOSALTRES. EU. 2. OLIBAN. NEONS. 3.
 MOFA. ETRUSCA. 4. BRODARIA. SOR. 5. RA.
 AR. MENJA. 6. ORENGA. OIRAS. 7. S. RA. MOLT.

ESCACS

1. Tac1+; Rb5 2.Td5+; Rb4 3. Td4+ ; Rb5 4. a4++

SUDOKU

1	4	3	8	2	6	7	9	5
7	9	2	5	4	3	6	8	1
5	8	6	9	7	1	4	2	3
8	2	4	3	6	7	1	5	9
6	5	1	2	9	4	3	7	8
3	7	9	1	8	5	2	4	6
2	3	7	6	5	8	9	1	4
4	1	8	7	3	9	5	6	2
9	6	5	4	1	2	8	3	7

SOPA DE LLETRES

FRIMARI, PLUVIÓS, NIVÓS, VENTÓS,
 GERMINAL, FLOREAL, TERMIDOR, FRUCTIDOR,
 VENDEMIARI, BRUMARI.

ENIGMA

Sabeu on està aquesta data?

Solució a l'enigma del mes passat: A cal Jové , carrer Portal.

PARADA DE SANT JORDI

CONCERT

DINAR DE GERMANOR DELS JUBILATS I JUBILADES

ALTAR DE *CORPUS CHRISTI*

IMATGES D'ACTUALITAT

FI DE CURS DE LA LLAR D'INFANTS

ELECCIONS GENERALS JUNY 2016

FOGUERA DE SANT JOAN

FI DE CURS DE L'ESCOLA DE MÚSICA